ROZHODNUTIE KOMISIE (EÚ) 2019/422

z 20. septembra 2018

o štátnej pomoci SA 36112 (2016/C) (ex 2015/NN), ktorú poskytlo Taliansko prístavnému orgánu mesta Neapol a spoločnosti Cantieri del Mediterraneo, S.p.A.

[oznámené pod číslom C(2018) 6037]

(Iba talianske znenie je autentické)

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), a najmä na jej článok 108 ods. 2 prvý pododsek,

so zreteľom na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore, a najmä na jej článok 62 ods. 1 písm. a),

po vyzvaní zainteresovaných strán, aby predložili svoje pripomienky v súlade s uvedenými ustanoveniami ([1]), a so zreteľom na tieto pripomienky,

keďže:

1. POSTUP

(1) V marci 2006 Komisia požiadala talianske orgány o informácie o možnej štátnej pomoci spoločnosti Cantieri del Mediterraneo, S.p.A. (ďalej len „CAMED“) týkajúcej sa plánovaných prác na suchom doku v neapolskom prístave (suchý dok č. 3). Na základe odpovede talianskych orgánov z 3. apríla 2006 Komisia ďalej nekonala ani vec neprešetrovala s ohľadom na pripomienky Talianska a útvary Komisie vec vnútorne uzavreli, keďže dospeli k záveru, že pomoc nezahŕňa štátnu pomoc. Taliansko nikdy Komisii predmetné opatrenia formálne neoznámilo.

(2) Lodná opravárenská spoločnosť pôsobiaca v neapolskom prístave 21. januára 2013 vyjadrila znepokojenie v súvislosti s financovaním, ktoré poskytli subjekty verejného sektora v Taliansku na tri investičné projekty na renováciu troch suchých dokov (*bacini di carenaggio*) prevádzkovaných spoločnosťou CAMED na základe koncesnej zmluvy, údajne realizované v rokoch 2006 až 2014. Táto vec bola zaregistrovaná ako SA.36112 (2013/CP) – Údajná pomoc spoločnosti Cantieri del Mediterraneo. Sťažovateľ 27. júna 2013 poskytol Komisii doplňujúce informácie.

(3) V období od 28. februára 2013 do 12. júna 2013 si Komisia od talianskych orgánov vyžiadala informácie týkajúce sa tvrdení sťažovateľa.

(4) Útvary Komisie 21. októbra 2013 oznámili sťažovateľovi svoje predbežné zistenia týkajúce sa údajnej štátnej pomoci spoločnosti CAMED a informovali sťažovateľa, že na základe v tom čase dostupných informácií údajné opatrenia zrejme nepredstavovali štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, keďže existencia výhody pre spoločnosť CAMED bola podľa všetkého vylúčená. Útvary Komisie vysvetlili, že v danom štádiu neexistovali žiadne indície, že by sa na úrovni prevádzkovateľa poskytovala prevádzková pomoc, keďže spoločnosť CAMED podľa všetkého nebola oslobodená od nákladov, ktoré by za normálnych okolností musela znášať pri každodennom riadení alebo bežnej činnosti.

(5) V období od 19. novembra 2013 do 10. februára 2015 predložil sťažovateľ ďalšie informácie. Sťažovateľ predovšetkým vyjadril obavy, že opatrenia predstavujú neoprávnenú investičnú pomoc prístavnému orgánu mesta Neapol a neoprávnenú prevádzkovú pomoc spoločnosti CAMED. Útvary Komisie požiadali talianske orgány o doplňujúce informácie 17. júna 2014, 14. novembra 2014 a 12. marca 2015, na čo talianske orgány odpovedali 1. augusta, 3. a 29. septembra 2014, 11. februára 2015 a 10. júna 2015. Keďže z dostupných informácií vyplynulo, že verejné finančné prostriedky už boli poskytnuté, útvary Komisie 4. júna 2015 informovali Taliansko, že príslušné opatrenia budú registrované ako neoprávnená pomoc (2015/NN) – Investičná pomoc prístavnému orgánu mesta Neapol a spoločnosti Cantieri del Mediterraneo, S.p.A., a budú sa uplatňovať procesné pravidlá stanovené v kapitole III nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 ([2]).

([1]) Ú. v. EÚ C 369, 7.10.2016, s. 78.

([2]) Nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES (Ú. v. ES L 83, 27.3.1999, s. 1). Toto nariadenie bolo nahradené nariadením Rady (EÚ) 2015/1589 z 13. júla 2015 stanovujúcim podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ L 248, 24.9.2015, s. 9).

(6) Útvary Komisie sa 21. septembra 2015 stretli s talianskymi orgánmi a Komisia požiadala 7. októbra 2015 o doplňujúce informácie, na čo talianske orgány odpovedali 9. novembra 2015. Dňa 11. novembra 2015 sa útvary Komisie stretli so sťažovateľom.

(7) Listom z 28. júna 2016 Komisia informovala talianske orgány, že sa v súvislosti s pomocou rozhodla začať konanie stanovené v článku 108 ods. 2 ZFEÚ.

(8) Rozhodnutie Komisie o začatí konania (ďalej len „rozhodnutie o začatí konania“) bolo 7. októbra 2016 uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* ([3]). Komisia vyzvala zainteresované strany, aby predložili pripomienky k uvedenej pomoci/uvedeným opatreniam.

(9) Komisia dostala pripomienky od dvoch zainteresovaných strán: spoločnosti CAMED a sťažovateľa. Postúpila ich talianskym orgánom, ktoré dostali možnosť na ne reagovať, a ich pripomienky boli doručené listom z 12. januára 2017.

(10) Komisia poslala Taliansku 9. a 16. novembra 2017 doplňujúce otázky, na ktoré talianske orgány odpovedali 24. novembra 2017.

2. **PODROBNÝ OPIS POMOCI**

2.1. **Kontext a príjemcovia pomoci**

(11) Neapolský prístav sa nachádza v regióne Kampánia a spravuje ho prístavný orgán mesta Neapol.

(12) V neapolskom prístave sú tri suché doky vo vlastníctve štátu (suché doky č. 1, 2 a 3) a dva plávajúce doky, ktoré vlastnia dvaja súkromní prevádzkovatelia (doky č. 5 a 6).

(13) Suché doky č. 1, 2 a 3 používa na zabezpečovanie opráv lodí spoločnosť CAMED a v zásade každá ďalšia lodná opravárenská spoločnosť v súlade s nariadením o prevádzke dokov na opravu lodí v neapolskom prístave ([4]), prijatým v roku 2002 a neskôr upraveným (ďalej len „nariadenie z roku 2002“) ([5]). Podľa talianskych orgánov všetky suché doky v neapolskom prístave musia byť prístupné pre všetkých zainteresovaných používateľov (napr. pre ostatné lodné opravárenské spoločnosti) na základe určitých vopred stanovených a objektívnych pravidiel.

(14) Talianske orgány vysvetlili, že po rozhodnutí skupiny Fincantieri – v tom čase jedného z najväčších hospodárskych subjektov v odvetví stavby lodí – opustiť neapolský prístav boli doky vo veľmi zlom stave. Spoločnosť CAMED ([6]) v tom čase pôsobila v neapolskom prístave ako opravárenská spoločnosť prístavu na základe zákona o koncesii na využitie pôdy platného v rokoch 1909 až 2008. Podľa talianskych orgánov spoločnosť CAMED súhlasila s investovaním do tejto oblasti za predpokladu, že prístavný orgán mesta Neapol uskutoční viaceré štrukturálne investície do suchých dokov č. 1, 2 a 3. Na základe žiadosti, ktorú v roku 1999 spoločnosť CAMED predložila prístavnému orgánu mesta Neapol, tento orgán súhlasil s vykonaním prác na modernizáciu suchého doku č. 3 tak, aby bol dok vhodný na použitie (ďalej len „dohoda z roku 2001“) ([7]).

(15) V roku 2001 spoločnosť CAMED požiadala prístavný orgán mesta Neapol o povolenie vykonať viaceré práce v dokoch výmenou za predĺženie existujúcej koncesie na využitie pôdy (*concessione demaniale*) o 40 rokov. Na základe žiadosti spoločnosti CAMED začal prístavný orgán mesta Neapol administratívny postup uzavretia zmluvy o koncesii na využitie pôdy podľa talianskeho práva ([8]). Žiadosť spoločnosti CAMED o koncesiu na využitie pôdy spolu s podnikateľským plánom zverejnil prístavný orgán mesta Neapol v mestskom registri a vo svojom vlastnom registri na 20 dní (od 18. januára 2002 do 6. februára 2002). V rámci zverejnenia žiadosti boli zainteresované strany vyzvané, aby predložili svoje pripomienky alebo alternatívne návrhy. Podľa uvedeného postupu v prípade námietok alebo sťažností prijme rozhodnutie o udelení koncesie príslušný minister.

(16) Keďže prístavný orgán mesta Neapol po zverejnení žiadosti spoločnosti CAMED nedostal žiadne pripomienky, udelil spoločnosti CAMED koncesiu na využitie pôdy právnym aktom (*atto di concessione demaniale*) č. 125 z 29. júla 2004 (ďalej len „koncesia z roku 2004“) na prevádzku a používanie troch suchých dokov s povinnosťou sprístupniť ich všetkým zainteresovaným používateľom (napr. ostatným lodným opravárenským s

([3]) Pozri poznámku pod čiarou č. 1.
([4]) *Regolamento per l'esercizio dei bacini di carenaggio*, http://porto.napoli.it/wp-content/uploads/2015/05/RegolamentoBacini.pdf.
([5]) Nariadenie bolo naposledy zmenené v roku 2012, http://porto.napoli.it/wp-content/uploads/2015/06/Ordinanza_N.6_03-04-2012.pdf.
([6]) Talianske orgány vysvetlili, že táto spoločnosť prešla viacerými korporátnymi transformáciami a niekoľkokrát zmenila svoj názov. Z dôvodu zjednodušenia sa v rozhodnutí používa názov spoločnosti „CAMED“, hoci v minulosti sa nazývala inak (Bacini Napoletani, S. p.A.).
([7]) Dohoda (*Convenzione*) medzi prístavným orgánom mesta Neapol a spoločnosťou Bacini Napoletani, S.p.A., (t. j. CAMED) z 12. júna 2001. Podľa dohody z roku 2001 spoločnosť CAMED prevádzkuje suchý dok č. 3 prinajmenšom od roku 1959.
([8]) Článok 36 námorného kódexu (*Codice navale*) a článok 18 nariadenia o námornom kódexe (*Regolamento per l' esecuzione del codice della navigazione marittima*).

poločnostiam) v súlade s nariadením z roku 2002. Spoločnosť CAMED súhlasila so zrušením predchádzajúcej koncesie na využitie pôdy platnej od roku 1909. Podľa koncesie z roku 2004 má spoločnosť CAMED namiesto požadovaného obdobia 40 rokov právo prevádzkovať a používať tri suché doky na obdobie 30 rokov so začiatkom od 28. júla 2003 za ročný poplatok za využívanie pôdy vypočítaný na základe fixných právnych parametrov (EUR/m²) a každoročne upravovaný s ohľadom na výšku inflácie podľa vyhlášky ministerstva z 15. novembra 1995. Poplatky za využívanie pôdy vyplatené v období rokov 2004 až 2017 sú uvedené v tabuľke 1.

Tabuľka 1

Koncesné poplatky

(v EUR)

Rok	Ročný koncesný poplatok
2004	124 117
2005	103 300
2006	139 900
2007	147 800
2008	146 341
2009	154 392
2010	149 148
2011	153 321
2012	159 071
2013	143 671
2014	142 178
2015	132 664
2016	133 658
2017	133 257

(17) Podľa článku 1 koncesie z roku 2004 dĺžka trvania koncesie umožňuje amortizáciu predchádzajúcich investícií a nový investičný program spoločnosti CAMED s hodnotou 24 miliónov EUR (47 662 miliónov talianskych lír) ([9]). Podľa koncesie z roku 2004 spoločnosť CAMED v súvislosti s povinnosťami stanovenými v rámci koncesie poskytla aj záruku (*cauzione*) vo výške 275 000 EUR.

(18) Podľa článku 3 koncesie z roku 2004 sa prístavný orgán mesta Neapol ďalej zaviazal vykonať do roku 2006 v oblasti poskytnutej spoločnosti CAMED konštrukčné práce, konkrétnejšie: i) prispôsobiť prečerpávacie zariadenie dokov č. 1 a 2; ii) vybudovať nový certifikovaný kesón suchého doku (*barche-porte*) pre doky č. 1, 2 a 3; iii) prestavať hrádze (*paramenti*) a dno (*platea*) doku č. 2; iv) vykonať konštrukčnú prestavbu prístavnej hrádze (*banchine*) a hrádzí doku č. 2 a prístavnej hrádze 33b.

(19) Po prijatí rozhodnutia o začatí konania talianske orgány objasnili, že spoločnosť CAMED realizovala do roku 2016 investície vo výške 24 610 420 EUR v súlade s koncesiou z roku 2004 a dodatočné investície vo výške 17 931 075 EUR.

2.2. **Tvrdenie sťažovateľa o štátnej pomoci**

(20) Vo svojom prvom podaní sťažovateľ tvrdil, že spoločnosť CAMED dostala pomoc na oboch úrovniach: i) ako prevádzkovateľ (t. j. správca suchých dokov), prostredníctvom zníženia nákladov na renováciu infraštruktúry (prevádzková pomoc); a ii) ako používateľ infraštruktúry (napr. ako lodná opravárenská spoločnosť), keďže infraštruktúru, ktorá mala byť v zásade otvorená pre všetkých obchodných koncových používateľov na nediskriminačnom základe, v skutočnosti využívala výlučne spoločnosť CAMED. Sťažnosť obsahovala aj tvrdenia súvisiace s kontrolou monopolov, ktoré nie sú relevantné pre toto rozhodnutie a ku ktorým sťažovateľ dostal osobitné rozhodnutie prijaté 24. júla 2014.

([9]) Výška investície uvedená v koncesii z roku 2004 je skutočne 24 miliónov EUR, a nie 24 000 EUR, ako je uvedené v rozhodnutí o začatí konania.

(21) Výhoda poskytnutá spoločnosti CAMED podľa sťažovateľa vyplýva z vykonania týchto prác (ďalej len „intervencie“):

1. Intervencia č. 1: Konštrukčná renovácia niektorých častí doku č. 3 (výška pomoci: 12 928 537 EUR).

2. Intervencia č. 2: Prispôsobenie prečerpávacieho zariadenia dokov č. 1 a 2, obnova prístavných hrádzí vedľa doku č. 2 (výška pomoci: 23 170 000 EUR).

3. Intervencia č. 3: Oprava a posilnenie vnútornej strany prístavnej hrádze doku č. 3 (*Molo Cesario Console*) (výška pomoci: 13 000 000 EUR).

(22) Podaním z 19. novembra 2013 sťažovateľ rozšíril rozsah svojej sťažnosti tvrdením, že intervenciami sa poskytovala pomoc prístavnému orgánu mesta Neapol, v súlade s rozhodovacou praxou Komisie ([10]). Podľa sťažovateľa sa poskytla aj o pomoc na úrovni koncesionára (spoločnosti CAMED), pretože koncesia nebola udelená na základe verejnej, otvorenej, transparentnej a nediskriminačnej súťaže. Sťažovateľ ďalej poukázal na neexistenciu akéhokoľvek dôkazu vedúceho k záveru, že v prípade poplatku za využívanie pôdy, ktorý platí spoločnosť CAMED, sa dá vylúčiť akékoľvek zvýhodnenie. Metodika stanovenia poplatku za využívanie pôdy, ktorá vychádza z vnútroštátnych právnych predpisov (pozri odôvodnenie 16), podľa sťažovateľa neumožňuje zohľadniť rastúcu hodnotu infraštruktúry po prípadných intervenciách, keďže predstavuje pevne určenú sumu v EUR/m².

(23) Sťažovateľ 1. októbra 2015 okrem toho poskytol zoznam rozhodnutí prístavného orgánu mesta Neapol [rozhodnutia (delibere) č. 308/2015, č. 181/2015, č. 233/2015, č. 277/2015, č. 279/2015, č. 281/2015, č. 293/2015, č. 302/2015] o prácach, ktoré sa majú vykonať v suchých dokoch, ako dôkaz porušenia povinnosti zdržať sa konania.

2.3. **Pripomienky Talianska k údajnému opatreniu štátnej pomoci, financovaniu investičného projektu a právnemu základu**

(24) Talianske orgány pred prijatím rozhodnutia o začatí konania objasnili, že v roku 2006 bola dokončená iba časť prác plánovaných na renováciu suchého doku č. 3 po vykonaní postupu verejného obstarávania (intervencia č. 1), zatiaľ čo práce plánované v rámci intervencie č. 2 a intervencie č. 3 v tom čase dokončené neboli. Z celého projektu dohodnutého so spoločnosťou CAMED v dohode z roku 2001 a koncesie z roku 2004 sa v skutočnosti úplne realizovala iba jedna časť.

(25) Taliansko tvrdí, že vymáhateľné právo prijímať finančné prostriedky bolo udelené prístavnému orgánu mesta Neapol v roku 1998 podľa článku 9 zákona 413/1998, v ktorom je stanovené, že ministerstvo dopravy a lodnej dopravy (ďalej len „ministerstvo“) prijme program investícií do prístavov na základe požiadaviek prístavných orgánov ([11]). Program investícií bol podľa všetkého prijatý prostredníctvom dvoch vyhlášok vydaných ministerstvom a následne bol upravený. V prvej vyhláške z 27. októbra 1999 ([12]) (ďalej len „vyhláška ministerstva z 27. októbra 1999“) je uvedený zoznam 20 prístavov, ktorým boli poskytnuté finančné prostriedky z vnútroštátnych zdrojov, a v druhej vyhláške ([13]) (ďalej len „vyhláška ministerstva z 2. mája 2001“) sa tento zoznam rozširuje na 25 prístavov. Na základe týchto vyhlášok sú prístavné orgány oprávnené požičiavať si alebo podávať žiadosti o iné finančné operácie v celkovej výške 100 miliárd talianskych lír (približne 51 miliónov EUR). Ministerstvo to každoročne priamo spláca finančným inštitúciám ([14]). Taliansko preto tvrdí, že opatrenia v prospech prístavného orgánu mesta Neapol boli poskytnuté v roku 1998 v zmysle zákona 413/1998.

(26) Po prijatí rozhodnutia o začatí konania talianske orgány poskytli doplňujúce vysvetlenia týkajúce sa výšky investícií zo strany talianskeho štátu a prístavného orgánu mesta Neapol.

Intervencia č. 1

(27) Talianske orgány uviedli, že práce v rámci intervencie č. 1 sa začali 21. októbra 2002 a boli dokončené 24. januára 2006. Vzniknuté náklady dosahovali v čase prijatia tohto rozhodnutia výšku 12 859 854,50 EUR.

([10]) Sťažovateľ sa okrem iného odvolával na rozhodnutie Komisie vo veci štátnej pomoci č. SA.34940 (N/2012), Taliansko – Port of Augusta, z 19. decembra 2012 (Ú. v. EÚ C 77, 15.3.2013, s. 1).

([11]) „*Per la realizzazione di opere infrastrutturali di amplimento, ammodernamento e riqualificazione dei porti, il Ministero dei trasporti e della navigazione adotta un programma sulla base delle richieste delle autorità portuali o, laddove non istituite, delle autorità marittime, sentite le regioni interessate*“.

([12]) „Decreto 27 ottobre 1999 Adozione del programma di opere infrastrutturali di ampliamento, ammodernamento e riqualificazione dei porti. (GU Serie Generale n.10 del 14-01-2000)“.

([13]) „Decreto 2 maggio 2001 Ripartizione delle risorse di cui all'art. 9 della legge n. 413 del 1998, rifinanziate dall'art. 54, comma 1, della legge n. 488 del 1999 e dall'art. 144, comma 1, della legge n. 388 del 2000 per la realizzazione di opere infrastrutturali di ampliamento, l'ammodernamento e riqualificazione dei porti. (GU Serie Generale n.199 del 28-08-2001)“.

([14]) Ďalšie financovanie bolo neskôr udelené na základe článku 54 ods. 1 zákona č. 488/1999, článku 144 ods. 1 zákona č. 388/2000 a článku 36 zákona č. 166/2002.

Intervencia č. 2

(28) Intervenciu č. 2 spolufinancovalo ministerstvo sumou 14 971 621,41 EUR. Sumu 5 498 378,59 EUR, ktorú mal čiastočne poskytnúť prístavný orgán mesta Neapol a potom ju malo refundovať ministerstvo prostredníctvom hotovostných grantov, však ministerstvo nevyplatilo.

(29) Na intervenciu č. 2 poskytol prístavný orgán mesta Neapol z vlastných zdrojov sumu 2 700 000 EUR [rozhodnutie (delibera) 89/2016 z 22. marca 2016] a 5 830 000 EUR [rozhodnutie (delibera) 175/2017 z 31. mája 2017].

(30) Práce v rámci intervencie č. 2 sa začali 5. novembra 2012 a zatiaľ neboli dokončené. Vzniknuté náklady dosahovali v čase prijatia tohto rozhodnutia výšku 11 192 515,79 EUR. Celkové predpokladané náklady na túto intervenciu dosahujú výšku 29 000 000 EUR.

Intervencia č. 3

(31) Napokon intervencia č. 3 je financovaná čiastočne z vlastných zdrojov prístavného orgánu mesta Neapol [5 091 000 EUR, na základe rozhodnutia (delibera) 356/2014 z 24. decembra 2014].

(32) K decembru 2017 sa práce v rámci intervencie č. 3 ešte nezačali (práce boli povolené 19. júla 2017) a vzniknuté náklady dosiahli výšku 6 880,50 EUR. Celkové predpokladané náklady na túto intervenciu dosahujú výšku 15 900 000 EUR.

(33) Celkové náklady na investičný projekt (konkrétne na všetky tri intervencie) predstavujú sumu 57 759 874,50 EUR, ktorá bola rozdelená na tri časti, ako je uvedené v tabuľke 2.

Tabuľka 2

Plánované verejné investície

Intervencia	Sumy	Vyplatené?	Dátum platby	Plánované investičné náklady
1. Konštrukčná renovácia niektorých častí doku č. 3	9 760 629,57	Áno	8.1.2003 21.12.2004 14.7.2005 26.10.2005 12.12.2011	12 859 854,50
	3 099 224,93	Áno	31.12.2002 26.4.2004 19.4.2005 6.10.2005 24.4.2006	
2. Prispôsobenie prečerpávacieho zariadenia dokov č. 1 a 2, obnova prístavných hrádzí vedľa doku č. 2	8 300 000,00	Áno	4.8.2006 27.12.2006 29.12.2006	29 000 000,00
	6 671 621,41	Áno	1.9.2011 22.3.2013 17.12.2014	
	2 700 000,00 (vlastný príspevok prístavného orgánu mesta Neapol)	Áno	23.3.2016	
	5 498 378,59 (má poskytnúť prístavný orgán mesta Neapol a refundovať taliansky štát)	Nie	neuvádza sa	
	5 830 000,00 (vlastný príspevok prístavného orgánu mesta Neapol)	Áno	31.5.2017	

Intervencia	Sumy	Vyplatené?	Dátum platby	Plánované investičné náklady
3. Oprava a posilnenie vnútornej strany prístavnej hrádze doku č. 3	10 809 000,00	Áno	18.11.2014	15 900 000
	5 091 000,00 (vlastný príspevok prístavného orgánu mesta Neapol)	Áno	24.12. 2014	
Celkové financovanie zo strany prístavnéhoorgánu mesta Neapol				13 621 000,00
Celkové financovanie zo strany talianskeho štátu				**44 138 854,50**
Celkovo				**57 759 854,50**

(34) Vzhľadom na uvedené skutočnosti boli v rámci financovania zo strany talianskeho štátu poskytnuté alebo prisľúbené prostriedky na tento projekt vo výške 44 138 854,50 EUR. Poskytovali sa spravidla vo forme priamych refundácií finančným inštitúciám zo strany ministerstva za úvery prístavného orgánu mesta Neapol, ako aj vo forme priamych grantov pre prístavný orgán mesta Neapol z talianskeho štátneho rozpočtu. Talianske orgány vysvetlili, že zostávajúcu sumu 13 621 000 EUR (z toho 2 700 000 EUR a 5 830 000 EUR na intervenciu č. 2 a 5 091 000 EUR intervenciu č. 3) poskytol prístavný orgán mesta Neapol z vlastných zdrojov, ktoré získal vykonávaním jeho hospodárskej činnosti riadenia prístavu.

2.4. **Dôvody na začatie konania**

(35) Komisia 28. júna 2016 prijala rozhodnutie začať formálne vyšetrovanie týkajúce sa uvedených opatrení s cieľom preveriť svoje pochybnosti, či tieto opatrenia predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ a či sú zlučiteľné s vnútorným trhom.

2.4.1. *Pochybnosti o existencii pomoci prístavnému orgánu mesta Neapol*

(36) V rozhodnutí o začatí konania Komisia zaujala predbežné stanovisko, že opatrenia predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, pretože prístavný orgán mesta Neapol dostal štátne prostriedky na modernizáciu zariadení na opravu lodí, ktoré využíva na obchodné účely. Prístavný orgán mesta Neapol sa ako subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť v mene vlastníka, t. j. talianskeho štátu, môže považovať za podnik. Tento prevod preto zrejme zodpovedá prevodu štátnych prostriedkov a je možné pripísať ho štátu.

(37) Okrem toho podľa rozhodnutia o začatí konania verejné financovanie zrejme poskytuje prístavnému orgánu mesta Neapol selektívnu hospodársku výhodu. Komisia vzniesla pochybnosti, či prístavný orgán mesta Neapol musí plniť záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme, ktoré boli jednoznačne vymedzené a ktoré spĺňajú štyri kumulatívne podmienky stanovené v rozsudku vo veci Altmark. Služba, ktorú poskytuje prístavný orgán mesta Neapol (t. j. prenajímanie zariadení na opravu lodí za protihodnotu), nevykazuje v porovnaní s inými hospodárskymi činnosťami žiadne osobitné charakteristiky. Komisia vzniesla pochybnosti, či i) prístavný orgán mesta Neapol skutočne musí plniť záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme a či tieto záväzky boli jednoznačne vymedzené; ii) parametre, na základe ktorých sa náhrada vypočítava, boli vopred stanovené objektívnym a transparentným spôsobom; iii) výška náhrady nepresahuje sumu nevyhnutnú na pokrytie nákladov vzniknutých pri plnení záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme pri zohľadnení relevantných príjmov a primeraného zisku z plnenia týchto záväzkov; iv) prevádzkovateľ bol vybraný na základe postupu verejného obstarávania alebo sa náklady na plnenie záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme obmedzujú na náklady typického podniku (dobre riadeného a primerane vybaveného dopravnými prostriedkami tak, aby mohol plniť nevyhnutné požiadavky služieb vo verejnom záujme).

(38) Komisia dospela k predbežnému záveru, že investičný projekt umožní prístavnému orgánu mesta Neapol pokračovať v hospodárskej činnosti prenajímania suchých dokov, čo je odvetvie otvorené hospodárskej súťaži a obchodu na úrovni Únie, a že opatrenie môže narušiť hospodársku súťaž a ovplyvňovať obchod v rámci Únie.

(39) V rozhodnutí o začatí konania Komisia uviedla zistenie, že ak by sa opatrenia posúdili ako štátna pomoc, neznamenalo by to porušenie článku 345 ZFEÚ, v ktorom je stanovená zásada neutrality medzi verejnými a súkromnými subjektmi. Komisia predbežne uviedla, že ak by sa opatrenia posúdili ako štátna pomoc, zrejme by to neznamenalo diskrimináciu verejných vlastníkov, keďže súkromní vlastníci v tom istom odvetví by takisto museli vypracovať podnikateľský plán *ex ante* a vykonať investície iba v prípade, že to bude ziskové na tomto základe. V opačnom prípade by verejní aj súkromní vlastníci mohli prípadne dostať zlučiteľnú pomoc, ak by boli splnené všetky podmienky stanovené v pravidlách štátnej pomoci v odvetví stavby lodí.

(40) V rozhodnutí o začatí konania Komisia okrem toho zaujala predbežné stanovisko, že predmetné opatrenia nie je možné považovať za existujúcu pomoc v zmysle článku 1 písm. b) nariadenia (EÚ) 2015/1589 (ďalej len „procesné nariadenie"), keďže verejná podpora zariadení na stavbu lodí a opravu lodí sa považovala za opatrenie predstavujúce štátnu pomoc už pred rozsudkom vo veci Lipsko/Halle.

2.4.2. *Pochybnosti o existencii pomoci spoločnosti CAMED*

(41) Pokiaľ ide o prípadnú pomoc spoločnosti CAMED, Komisia v rozhodnutí o začatí konania uviedla, že verejná podpora prístavnému orgánu mesta Neapol ho čiastočne oslobodila od investičných nákladov, ktoré by každý iný súkromný vlastník zariadení na opravu lodí na trhu musel zaplatiť v plnom rozsahu, čo prístavnému orgánu umožnilo účtovať spoločnosti CAMED nižšie poplatky.

(42) Predmetné opatrenia je možné pripísať štátu (t. j. zabezpečil ich prístavný orgán mesta Neapol, ktorý tvorí súčasť štátnej správy, aj keď je daný subjekt právne autonómny vo vzťahu k iným subjektom verejného sektora). V rozhodnutí o začatí konania Komisia okrem toho uviedla zistenie, že prístavný orgán mesta Neapol sa prípadným poskytnutím suchých dokov spoločnosti CAMED za poplatky nižšie než trhové mohol zriecť štátnych prostriedkov.

(43) Keďže sa neuskutočnila verejná súťaž a poplatok za využívanie pôdy, ktorý spoločnosť CAMED platí prístavnému orgánu mesta Neapol, bol vypočítaný na základe fixných právnych parametrov, Komisia zaujala predbežné stanovisko, že zmluvné dojednania medzi prístavným orgánom mesta Neapol a spoločnosťou CAMED môžu poskytovať spoločnosti CAMED prípadnú hospodársku výhodu nad rámec trhových podmienok prípadným poskytnutím renovovaných suchých dokov za poplatky nižšie než trhové sadzby. Navyše, aj keby bolo možné uznať, že spoločnosť CAMED realizovala určité investície výmenou za dokončenie intervencií, neexistujú žiadne indície, že hodnota investícií, ktoré spoločnosť CAMED realizovala pre prístavný orgán mesta Neapol, spolu s poplatkom za využívanie pôdy zodpovedajú hodnote intervencií, ktoré prístavný orgán mesta Neapol vykonal pre spoločnosť CAMED. Komisia teda vyzvala talianske orgány a tretie strany, aby predložili pripomienky k uvedeným predbežným záverom.

(44) V rozhodnutí o začatí konania Komisia vyslovila pochybnosti, či sú v súvislosti s opatreniami na podporu spoločnosti CAMED kumulatívne splnené štyri podmienky stanovené v rozsudku vo veci Altmark.

(45) Komisia ďalej uviedla, že opatrenia môžu narúšať hospodársku súťaž a ovplyvňovať obchod v rámci Únie.

2.4.3. *Pochybnosti o zlučiteľnosti pomoci*

(46) Pokiaľ ide o zlučiteľnosť, Komisia predbežne usúdila, že suché doky nepredstavujú dopravnú infraštruktúru, ale výrobné zariadenia pre lodenice, keďže sa používajú na stavbu alebo na opravy lodí, a nie na dopravné účely. V dôsledku toho nebolo možné pomoc posudzovať priamo podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ ako investičnú pomoc pre dopravnú infraštruktúru.

2.4.3.1. Zlučiteľnosť pomoci prístavnému orgánu mesta Neapol

(47) Komisia vyjadrila pochybnosti o zlučiteľnosti pomoci prístavnému orgánu mesta Neapol podľa rámca pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu z roku 2011 a podľa uplatniteľných pravidiel štátnej pomoci v odvetví stavby lodí v čase prijatia každého opatrenia. V rozhodnutí o začatí konania Komisia zaujala predbežné stanovisko, že k prijatiu opatrení v zásade dochádzalo, keď bola každá z investícií zahrnutá do programu investícií na základe požiadavky prístavných orgánov. Komisia zastáva názor, že informácie v tejto súvislosti boli nedostatočné, a vyzvala Taliansko, aby poskytlo relevantné údaje o vykonávaní každého opatrenia/intervencie.

(48) Komisia však vyslovila pochybnosti o plnom súlade predmetných opatrení, keďže intenzita pomoci zrejme prekračuje maximálne prípustnú intenzitu regionálnej investičnej pomoci pre zariadenia na stavbu lodí (ktorá sa uvádza v jednotlivých na seba nadväzujúcich rámcoch), bez ohľadu na presný dátum prijatia každého opatrenia a podľa týchto základov zlučiteľnosti, ktoré sa môžu uplatniť na pomoc v odvetví stavby lodí:

— nariadenie Rady (ES) č. 1540/98 ([15]),

([15]) Nariadenie Rady (ES) č. 1540/98 z 29. júna 1998, v ktorom sú stanovené nové pravidlá pomoci na stavbu lodí a ktoré nadobudlo účinnosť 1. januára 1999 a platilo do 31. decembra 2003 (Ú. v. ES L 202, 18.7.1998, s. 1).

— rámec pre štátnu pomoc na stavbu lodí z roku 2004, ktorý bol pôvodne platný od 1. januára 2004 do 31. decembra 2006 a neskôr sa jeho platnosť dvakrát predĺžila do 31. decembra 2008 a do 31. decembra 2011 ([16]),

— rámec pre štátnu pomoc na stavbu lodí z roku 2011 ([17]), ktorý sa vzťahoval na neoznámenú pomoc poskytnutú po 31. decembri 2011 a ktorého platnosť bola predĺžená do 30. júna 2014 ([18]),

— usmernenia o regionálnej štátnej pomoci na roky 2014 – 2020 od 1. júla 2014 ([19]).

(49) Keďže Taliansko neposkytlo informácie potrebné na určenie presného dátumu udelenia pomoci, Komisia nebola schopná vykonať úplné posúdenie zlučiteľnosti, keďže nemohla určiť správny právny základ. V rozhodnutí o začatí konania Komisia uviedla, že nie je možné vylúčiť, že prinajmenšom niektoré opatrenia sa môžu považovať za zlučiteľné podľa príslušných pravidiel štátnej pomoci, a vyzvala talianske orgány, aby zabezpečili analýzu zlučiteľnosti pre každé opatrenie.

2.4.3.2. Zlučiteľnosť pomoci spoločnosti CAMED

(50) Komisia vyslovila pochybnosti pokiaľ ide o zlučiteľnosť opatrení údajnej pomoci spoločnosti CAMED podľa rámca pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu z roku 2011.

(51) Keďže však Komisia nemohla úplne vylúčiť, že prinajmenšom niektoré opatrenia týkajúce sa prístavného orgánu mesta Neapol sa môžu považovať za zlučiteľné podľa príslušných pravidiel štátnej pomoci uplatniteľných na odvetvie stavby lodí v čase prijatia opatrení, nebolo vylúčené, že také posúdenie môže ovplyvniť aj posúdenie zlučiteľnosti týkajúce sa pomoci spoločnosti CAMED. Komisia vyzvala talianske orgány, aby zabezpečili analýzu zlučiteľnosti pre každé opatrenie (týkajúce sa spoločnosti CAMED) na základe platného práva v závislosti od dátumu prijatia každého opatrenia.

3. **PRIPOMIENKY TALIANSKA**

3.1. **Pripomienky k rozhodnutiu o začatí konania**

(52) Podľa názoru talianskych orgánov je rozhodnutie o začatí konania v rozpore s primárnymi prameňmi práva Únie a so všeobecnými zásadami dobrej správy vecí verejných, právnej istoty, oprávneného očakávania a účinnej právnej ochrany. Taliansko tvrdí, že dôsledkom rozhodnutia Komisie by bolo zrušenie predchádzajúceho rozhodnutia uzavrieť túto vec, ktoré Komisia prijala v roku 2006 ([20]).

(53) Taliansko ďalej tvrdí, že ukončenie konania v primeranej lehote je všeobecnou zásadou práva Únie ([21]), ktorá Komisii zabraňuje predlžovať podľa vlastného uváženia fázu predbežného vyšetrovania začatého po prijatí sťažnosti týkajúcej sa údajnej pomoci, ktorá nebola oznámená, pokiaľ také opatrenie nebolo neoprávnené ([22]). Podľa názoru talianskych orgánov to nie je prípad tohto konania.

(54) Talianske orgány sa odvolávajú na článok 16 ods. 1 procesného nariadenia, podľa ktorého Komisia nebude vyžadovať vymáhanie pomoci, ak by to bolo v rozpore so všeobecnou zásadou práva Únie.

3.1.1. *K existencii pomoci prístavnému orgánu mesta Neapol*

(55) Pokiaľ ide o existenciu pomoci prístavnému orgánu mesta Neapol, Taliansko vysvetlilo, že prístavné orgány nie sú podniky, ale nehospodárske verejné subjekty (*enti pubblici non economici*), ktoré sa riadia verejným právom (napr. zákon č. 84/1994, taliansky rámcový zákon o prístavoch) ([23]). Vnútroštátne prístavné orgány sú administratívne, organizačne, regulačne, rozpočtovo a finančne nezávislé. Taliansky štát dal prístavným orgánom inštitucionálny mandát vykonávať v jeho mene a výlučne vo verejnom záujme funkcie správy, regulácie a kontroly talianskych prístavov. Prístavné orgány preto komerčne nevyužívajú majetok vo vlastníctve štátu, ale iba ho spravujú v rámci plnenia inštitucionálneho mandátu, ktorý dostali.

([16]) Ú. v. EÚ C 317, 30.12.2003, s. 11. Pozri aj oznámenie Komisie o predĺžení platnosti rámcovej úpravy štátnej pomoci pre lodné staviteľstvo (Ú. v. EÚ C 260, 28.10.2006, s. 7) a oznámenie Komisie o predĺžení platnosti rámcovej úpravy štátnej pomoci pre lodné staviteľstvo (Ú. v. EÚ C 173, 8.7.2008, s. 3).
([17]) Ú. v. EÚ C 364, 14.12.2011, s. 9.
([18]) Pozri oznámenie Komisie o predĺžení platnosti rámca pre štátnu pomoc na stavbu lodí (Ú. v. EÚ C 357, 6.12.2013, s. 1).
([19]) Ú v. EÚ C 209, 23.7.2013, s. 1.
([20]) Pozri rozsudok vydaný vo veci C-222/92, SFEI ECLI:EU:C:1994:396.
([21]) Pozri rozsudok vydaný vo veci T-156/94, Aristrain/Komisia, ECLI:EU:T:1999:53.
([22]) Pozri rozsudok vydaný vo veci C-362/09 P, Athinaïki Techniki/Komisia, ECLI:EU:C:2010:783.
([23]) Pozri *Legge 28 gennaio 1994, n. 84: Riordino della legislazione in materia portuale, Gazzetta Ufficiale n.28 del 4-2-1994 – Supplemento Ordinario n. 21*.

(56) Talianske orgány tvrdia, že prístavné orgány neponúkajú tovary ani služby na žiadnom trhu, a preto nevykonávajú hospodársku činnosť. Podľa článku 6 zákona č. 84/1994 prístavné orgány nesmú vykonávať prístavnú činnosť priamo ani nepriamo ([24]). Správa talianskych prístavov je navyše zákonom vyhradená pre prístavný orgán so zodpovednosťou v danej oblasti. Preto podľa Talianska prístavné orgány pri vykonávaní inštitucionálneho mandátu správy talianskych prístavov nepôsobia na trhu otvorenom hospodárskej súťaži, keďže i) žiadna iná strana nemôže vykonávať túto činnosť a ii) majú zakázané vykonávať hospodársku činnosť v odvetviach otvorených hospodárskej súťaži.

(57) Podľa talianskych orgánov poplatok za využívanie pôdy (*canone demaniale*) nie je náhradou za poskytovanie hospodárskych služieb, ale skôr protiplnením za súkromné využívanie verejného majetku. Vyberanie poplatku v mene štátu je súčasťou inštitucionálneho mandátu, ktorý dostali prístavné orgány.

(58) Podľa talianskych orgánov je možné činnosť považovať za hospodársku iba v prípade vyberania obchodných poplatkov, o ktorých môžu nezávisle rozhodnúť prístavné orgány a ktoré môžu vypočítať v súlade s trhovými hodnotami ([25]). V tomto prípade je však poplatok určený podľa vyhlášky ministerstva č. 595/1995 na základe fixných parametrov súvisiacich s plochou objektu, na ktorú bola udelená koncesia. Tieto poplatky uplatňujú všetky talianske prístavné orgány na všetky koncesie bez ohľadu na zamýšľané využitie daného priestoru, prípadne bez ohľadu na akékoľvek zisky alebo straty, ktoré môžu vzniknúť. Poplatok je preto súčasťou celkového daňového zaťaženia subjektov pôsobiacich na pôde vo vlastníctve štátu, nie iba v rámci odvetvia stavby lodí. Talianske orgány navyše poznamenávajú, že poplatok sa nemôže stanoviť na základe trhových hodnôt, keďže neexistuje trh týkajúci sa vlastníctva a/alebo správy verejného majetku.

(59) Taliansko ďalej vysvetľuje, že opatrenia neboli selektívne, keďže práce na suchých dokoch neapolského prístavu sú len jednou z mnohých investícií, ktoré taliansky štát realizoval na majetku vo svojom vlastníctve a ktoré sa netýkajú výlučne prístavov. Taliansky štát financuje osobitnú údržbu veľkého množstva majetku vo verejnom vlastníctve, okrem iného aj talianskych prístavov vrátane murovaných dokov (podľa zákonníka o námornej doprave a občianskeho zákonníka).

(60) Okrem toho verejné finančné prostriedky na práce pri rozširovaní, modernizácii a zlepšovaní prístavov prideľované na základe zákona 413/1998 (a refinancované podľa zákona č. 388/2000 a zákona č. 166/2002) mali k dispozícii všetky talianske prístavné orgány ([26]). Osobitná údržba suchých dokov č. 1, 2 a 3 nie je investičným rozhodnutím *ad hoc*, ale predstavuje vnútorný prevod finančných prostriedkov subjektom verejného sektora v súlade s vnútroštátnym právnym systémom, v ktorom je stanovené, že štát je vlastníkom prístavov a je zodpovedný za ich správu. Talianske orgány tvrdia, že Komisia nemôže podľa článku 107 ZFEÚ namietať proti opatreniam, ktoré nie sú selektívne, ale majú všeobecný rozsah a sú prejavom voľby hospodárskej a priemyselnej politiky jednotlivých členských štátov.

(61) Pokiaľ ide o prípadnú hospodársku výhodu pre prístavný orgán mesta Neapol, talianske orgány zastávajú názor, že podľa zákona č. 84/1994 a zákona č. 112/1998 ([27]) náklady na osobitné práce pri renovácii znáša vlastník, t. j. taliansky štát, a nie správca infraštruktúry. Verejné financovanie nákladov na osobitnú údržbu preto nezmierňuje žiadnu záťaž prístavného orgánu mesta Neapol ani mu neposkytuje žiadnu výhodu.

(62) Podľa Talianska navyše neexistuje žiadna hospodárska výhoda pre prístavný orgán mesta Neapol, keďže opatrenia sú potrebné na vykonávanie služby všeobecného hospodárskeho záujmu, t. j. na správu suchých dokov (v rámci poskytnutého mandátu a zákazov stanovených pre prístavný orgán podľa zákona č. 84/1994). Podľa Talianska je táto činnosť, ktorú vykonávajú všetky talianske prístavné orgány, v rámci vnútroštátneho práva výslovne opísaná ako činnosť patriaca do rozsahu služieb všeobecného hospodárskeho záujmu. Preto uvedené opatrenia neposkytujú prístavnému orgánu mesta Neapol žiadnu selektívnu výhodu v porovnaní s inými talianskymi prístavnými orgánmi.

([24]) Podľa tohto zákona majú talianske prístavné orgány tieto hlavné funkcie: a) plánovanie, koordinácia a podpora obchodných a priemyselných činností vykonávaných v prístave; b) udržiavanie otvoreného prístupu k infraštruktúre a priestorom; c) poverovanie tretích strán a kontrola činnosti v prístave zameranej na poskytovanie služieb všeobecného záujmu používateľom prístavu za peniaze.

([25]) Talianske orgány sa odvolávajú na rozsudok vydaný vo veci T-128/98, Aéroports de Paris/Komisia, ECLI:EU:T:2000:290. Podľa Talianska je možnosť voľného stanovenia výšky poplatku požadovaného od potenciálnych používateľov zo strany správcu infraštruktúry potrebným a nevyhnutným predpokladom, aby bolo možné označiť poplatok za obchodný poplatok a činnosť za hospodársku činnosť.

([26]) Podľa Talianska vnútroštátne orgány v rámci vnútroštátneho plánu modernizácie talianskych prístavov prostredníctvom prijatého zákona č. 413/1998 prideľovali finančné prostriedky na vykonávanie prác na infraštruktúre s cieľom rozširovať, modernizovať a zlepšovať prístavy, pričom poverili prístavné orgány, aby investovali do prác na infraštruktúre v prístavoch celkovú sumu 50 miliónov EUR ročne.

([27]) Podľa článku 5 zákona č. 84/1994 a článku 104 legislatívneho dekrétu č. 112/1998 hospodársku záťaž spojenú s vykonávaním osobitných prác pri prestavbe infraštruktúry vo verejnom vlastníctve znáša výlučne taliansky štát, pokiaľ je výlučným vlastníkom.

(63) Talianske orgány sa odvolávajú na protokol 26 v prílohe k ZFEÚ, v ktorom sa poskytuje vnútroštátnym orgánom široký priestor na voľné uváženie, pokiaľ ide o služby všeobecného hospodárskeho záujmu, a zastávajú názor, že úloha Komisie sa obmedzuje na kontrolu zjavných chýb. Podľa Talianska činnosť poskytovania služieb všeobecného hospodárskeho záujmu nespočíva v prenajímaní infraštruktúry za protihodnotu ani v priamom používaní infraštruktúry prístavným orgánom mesta Neapol na vykonávanie činností v oblasti stavby lodí. Rozsahom služieb všeobecného hospodárskeho záujmu je povinnosť spravovať suché doky v mene talianskeho štátu, ktorá je talianskym prístavným orgánom stanovená v zákone č. 84/1994, a najmä povinnosť vykonávať a zabezpečovať osobitnú údržbu tohto majetku vo vlastníctve štátu v súlade s verejným záujmom.

(64) Verejné finančné prostriedky, ktoré štát poskytol, aby umožnil opravu suchých dokov č. 1, 2 a 3, nepriniesli prístavnému orgánu mesta Neapol žiadnu výhodu, keďže predstavujú iba prevod prostriedkov vo verejnej sfére na vykonávanie osobitných funkcií, ktorými štát poveril prístavné orgány, alebo prípadne preplatenie nákladov, ktoré vznikli prístavnému orgánu mesta Neapol pri plnení povinností stanovených všetkým talianskym prístavným orgánom v zákone č. 84/1994.

(65) Pokiaľ ide o renovačné práce, talianske orgány vysvetlili, že financovanie z verejných zdrojov neprekračuje hranicu absolútne potrebnú na preplatenie nákladov, ktoré vznikli prístavnému orgánu mesta Neapol. Zmluvy na práce sa uzatvárali na základe postupu verejného obstarávania (čo viedlo k zníženiu nákladov v porovnaní s pôvodnými odhadmi). Okrem toho spoločnosť CAMED realizovala významné investície vo výške viac než 40 miliónov EUR ako doplnok k investíciám prístavného orgánu mesta Neapol.

(66) Pokiaľ ide o inštitucionálnu úlohu riadenia prístavov v mene štátu, Taliansko ďalej uviedlo, že podľa článkov 28 a 29 zákonníka o námornej doprave a článkov 822 a 823 občianskeho zákonníka túto úlohu nie je možné zveriť iným subjektom, než sú prístavné orgány, a to ani prostredníctvom postupu verejného obstarávania. Naproti tomu koncesiu na využívanie majetku vo vlastníctve štátu získala spoločnosť CAMED podľa vnútroštátneho práva ([28]) v podmienkach hospodárskej súťaže a nediskriminačným spôsobom, ako aj v súlade so zásadami Únie.

(67) Taliansko tiež tvrdí, že opatrenia nenarúšajú hospodársku súťaž ani neovplyvňujú obchod medzi členskými štátmi. Odvetvie prístavov v Taliansku nie je liberalizované, preto talianske prístavné orgány nevykonávajú prevádzku v odvetví otvorenom hospodárskej súťaži. Podľa talianskych orgánov Komisia v rozhodnutí o začatí konania pochybila, keď označila činnosť ako „prenajímanie“, a nie „udelenie koncesie na využívanie štátneho majetku“. Na rozdiel od nájomcu, ktorý si majetok prenajíma, koncesionár sa musí riadiť verejným záujmom a podrobovať sa kontrolám zo strany prístavného orgánu v súlade s verejným právom.

(68) Taliansko navyše tvrdí, že Komisia nezohľadnila rozdiely v spôsobe riadenia prístavov medzi členským štátmi. Keďže neexistuje jednotný prístup na úrovni Únie, Taliansko si zvolilo ponechať riadenie odvetvia prístavov ako súčasť verejnoprávneho poslania. Keďže odvetvie prístavov v Taliansku nie je liberalizované a prístavné orgány nepôsobia v odvetví otvorenom hospodárskej súťaži, podľa Talianska opatrenia nenarušili hospodársku súťaž ani neovplyvnili obchod medzi členskými štátmi v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

(69) Talianske orgány sa domnievajú, že označenie opatrení za štátnu pomoc by bolo porušením článku 345 ZFEÚ, v ktorom je stanovená zásada neutrality medzi súkromnými a verejnými subjektmi. Súkromný vlastník môže do svojho majetku investovať podľa svojho uváženia, zatiaľ čo investície štátu do vlastnej infraštruktúry budú vždy štátnou pomocou. Talianske orgány nesúhlasia s predbežným názorom Komisie, že súkromní vlastníci by spravidla realizovali iba investície, ktoré sú ziskové (príkladom môžu byť investície na účely vylepšovania imidžu).

(70) Taliansko ďalej uvádza, že podľa článku 345 ZFEÚ sa na základe práva Únie nemôže členským štátom stanoviť povinnosť akejkoľvek privatizácie ani vyžadovať predaj majetku, ktorý sa členský štát rozhodol zachovať vo verejnom vlastníctve, najmä vzhľadom na neexistujúce spoločné opatrenia na liberalizáciu daného odvetvia. Akýkoľvek iný výklad by bol v rozpore so všeobecnou zásadou rovnakého zaobchádzania, podľa ktorej je neoprávnené pristupovať rovnako ku skutočnostiam, ktoré sú zjavne odlišné.

(71) Komisia navyše nemôže brániť členským štátom vo vykonávaní údržby takého majetku. Právo udržiavať vlastný majetok v prevádzkyschopnom stave a zabezpečiť jeho efektívnu prevádzku je jedným zo základných vlastníckych práv, ktoré sa teraz chráni aj v Charte základných práv Európskej únie, primárnom prameni práva, ktorý je záväzný aj pre inštitúcie Únie.

([28]) Koncesia bola udelená na základe článku 36 námorného kódexu (*Codice navale*) a článku 18 nariadenia o námornom kódexe (*Regolamento per l' esecuzione del codice della navigazione marittima*).

(72) Pokiaľ ide o označenie opatrení za existujúcu pomoc, Taliansko poukazuje na skutočnosť, že Komisia v predbežných záveroch, ktoré poslala sťažovateľovi v roku 2013, uviedla, že príslušné suché doky sú súčasťou pobrežných oblastí vo vlastníctve štátu. Talianske orgány poukazujú na skutočnosť, že pred rozsudkom vo veci Lipsko/Halle samotná Komisia považovala investície do infraštruktúry vrátane priestoru prístavov za činnosť mimo rozsahu pôsobnosti článku 107 ZFEÚ. V období, keď sa rozhodovalo o prácach na suchých dokoch č. 1, 2 a 3 v neapolskom prístave (t. j. pred rokom 2001), verejná podpora pre infraštruktúru spravidla nepredstavovala pomoc, ale skôr všeobecné opatrenia vychádzajúce zo suverenity štátu, pokiaľ ide o hospodársku politiku, územné plánovanie a rozvoj.

(73) Talianske orgány sa ďalej odvolávajú na oznámenie o pojme štátna pomoc ([29]), v ktorom sa uvádza, že vzhľadom na neistotu, ktorá existovala pred rozsudkom vo veci Aéroports de Paris, orgány verejnej moci mohli legitímne usúdiť, že verejné financovanie infraštruktúry poskytnuté pred vynesením uvedeného rozsudku nepredstavovalo štátnu pomoc a že takéto opatrenia sa teda nemuseli Komisii oznámiť. Taliansko preto zastáva názor, že uvedené opatrenia nie je možné spochybňovať na základe pravidiel štátnej pomoci vzhľadom na zásady právnej istoty a oprávneného očakávania ([30]).

(74) Pokiaľ ide o predbežný záver Komisie v rozhodnutí o začatí konania, že verejná podpora zariadení na stavbu lodí a opravu lodí sa vždy považovala za štátnu pomoc (dokonca už pred rozsudkom vo veci Lipsko/Halle), talianske orgány uviedli nasledujúce pripomienky. Podľa Talianska sa Komisia v rozhodnutí o začatí konania nesprávne odvoláva na rozhodnutie Komisie č. 94/374/ES ([31]). Taliansko uvádza, že podľa tohto rozhodnutia by sa rôzne opatrenia verejnej podpory na pomoc „zariadeniam na opravu lodí v suchom doku“ mohli dostať do rozsahu pôsobnosti článku 107 ZFEÚ. Uvedené rozhodnutie sa týka „zariadení“, t. j. prístavných superštruktúr (pohyblivých štruktúr, žeriavov atď.), ktorých vlastníkmi sú jednotliví koncesionári, a nie infraštruktúry prístavu vo vlastníctve štátu. V rozhodnutí sa výslovne uvádza, že i) verejné finančné prostriedky poskytnuté subjektu, ktorý riadi taliansky prístav, „sa týkajú riadenia regionálnej infraštruktúry, a preto nepredstavujú štátnu pomoc“ a ii) opatrenia na „financovanie infraštruktúry, ktorú má pripraviť verejný subjekt, … sa nemôžu považovať za štátnu pomoc v zmysle článku“ 107 ods. 1 ZFEÚ, čo potvrdzuje, že pred rozsudkom vo veci Lipsko/Halle samotná Komisia považovala investície do infraštruktúry vrátane priestoru prístavov za činnosť mimo rozsahu pôsobnosti článku 107 ZFEÚ.

(75) Taliansko znovu opakuje, že talianske prístavné orgány nepôsobia na trhu otvorenom hospodárskej súťaži. Podľa ustálenej judikatúry pomoc poskytovaná na neliberalizovaných trhoch predstavuje existujúcu pomoc, ktorá sa môže považovať za nezlučiteľnú iba *ex nunc* a ako taká sa nemusí vrátiť.

3.1.2. *K existencii pomoci spoločnosti CAMED*

(76) Pokiaľ ide o údajnú pomoc spoločnosti CAMED, talianske orgány vysvetlili, že podľa talianskeho práva mimoriadne práce pri renovácii suchých dokov patria do oblasti zodpovednosti vlastníka (t. j. štátu), a nie prevádzkovateľa infraštruktúry. Podobne ako v prípade nájomnej zmluvy bežné práce patria do oblasti zodpovednosti prevádzkovateľa, keďže vlastník musí zabezpečiť, aby infraštruktúra bola udržiavaná v stave vhodnom na použitie, aké je prevádzkovateľovi povolené podľa zmluvy o koncesii počas celého obdobia jej platnosti. Po skončení obdobia platnosti koncesie zostáva infraštruktúra majetkom štátu. Podľa talianskych orgánov to nie je len prípad koncesie z roku 2004 udelenej spoločnosti CAMED, ale všetkých koncesií na používanie a prevádzku majetku štátu ([32]).

(77) Taliansko preto tvrdí, že opatrenia majú všeobecný, prierezový rozsah pôsobnosti, pretože v súlade s verejným modelom, podľa ktorého sa v rámci talianskej legislatívy organizuje odvetvie prístavov, každý taliansky prístavný orgán (nielen prístavný orgán mesta Neapol) vždy dostával a naďalej dostáva verejné finančné prostriedky určené na financovanie prác na infraštruktúre majetku vo vlastníctve štátu. Z toho vyplýva, že všetky podniky (nielen spoločnosť CAMED), ktoré pôsobia v priestoroch všetkých talianskych prístavov (nielen v neapolskom) a vo

([29]) Oznámenie Komisie o pojme štátna pomoc uvedenom v článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ C 262, 19.7.2016, s. 1).

([30]) Taliansko poznamenáva, že v rozsudku vo veci Aéroports de Paris sa ako hospodárska činnosť uvádzala správa letísk, a nie výstavba infraštruktúry. Preto je potrebné odvolávať sa aspoň na rozsudok vo veci Lipsko/Halle. Talianske orgány ďalej namietajú proti transpozícii tohto rozsudku do odvetvia prístavov, keďže existuje veľké riziko, že pri takomto uplatňovaní by sa celá hospodárska a priemyselná politika členských štátov v odvetví prístavov dostala do rozsahu pôsobnosti pravidiel štátnej pomoci, čo by malo vplyv na súvisiace oblasti zodpovednosti Únie a členských štátov spôsobom poškodzujúcim členské štáty.

([31]) Rozhodnutie Komisie 94/374/ES z 2. februára 1994 o zákone regiónu Sicília č. 23/1991 týkajúcom sa mimoriadnej pomoci pre odvetvie a o článku 5 zákona regiónu Sicília č. 8/1991 týkajúcom sa predovšetkým financovania spoločnosti Sitas (Ú. v. ES L 170, 5.7.1994, s. 36).

([32]) Talianske orgány takisto uviedli príklady podobných situácií, keď iní koncesionári pôsobiaci v neapolskom prístave podpísali podobné dohody, podľa ktorých práce vykonávané na rôznych prvkoch infraštruktúry financoval prístavný orgán. Talianske orgány sa konkrétne odvolávajú na zmluvu o koncesii, ktorú prístavný orgán podpísal so sťažovateľom v tejto veci o vykonávaní činnosti v oblasti stavby lodí v neapolskom prístave, pričom za (rutinné) údržbárske práce je zodpovedný koncesionár, zatiaľ čo prístavný orgán súhlasil s financovaním výstavby nového doku (osobitná práca).

všetkých hospodárskych odvetviach (nielen v odvetví stavby lodí), „využívali výhody“ „pomoci“, ktorá je rovnaká ako pomoc údajne využívaná spoločnosťou CAMED. Talianske orgány tvrdia, že všetky hospodárske subjekty, ktoré získali koncesiu na využívanie štátneho majetku: i) boli zapojené do otvoreného a konkurenčného procesu; ii) boli schopné využívať priestory, majetok a infraštruktúru, vybudované a opravované s použitím verejných finančných prostriedkov a iii) platili poplatok za využívanie pôdy podľa vnútroštátneho práva. Spoločnosť CAMED preto nezískala žiadnu selektívnu výhodu v porovnaní s inými podnikmi, ktoré sú v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii, ako sú ďalší stavitelia lodí, prevádzkovatelia terminálov, lodné spoločnosti atď. ([33]) Spoločnosť CAMED je navyše na základe nariadenia z roku 2002 povinná poskytnúť prístup k infraštruktúre vo vlastníctve štátu iným prevádzkovateľom, za rovnakých podmienok a na základe transparentných a nediskriminačných prioritných kritérií v súlade so zverejnenými poplatkami, čo podľa názoru talianskych orgánov opätovne potvrdzuje, že opatrenia nie sú selektívne.

(78) Poplatok za využívanie pôdy, ktorý platí spoločnosť CAMED za používanie majetku štátu, je stanovený v súlade s vnútroštátnym právom a predovšetkým s vyhláškou ministerstva č. 595/1995. Prístavný orgán mesta Neapol nemal možnosť stanoviť spoločnosti CAMED nižšie poplatky aj z toho dôvodu, že nejde o obchodný poplatok dohodnutý medzi stranami v súlade s trhovými poplatkami. Poplatky za využívanie pôdy sa určujú objektívne a sú rovnaké pre všetky koncesie na využitie prímorskej pôdy na tento druh činností, a teda sa neurčujú selektívne. Opatrením sa teda neznížili náklady, ktoré má znášať prístavný orgán mesta Neapol, ani sa neumožnilo stanoviť spoločnosti CAMED nižšie poplatky.

(79) Talianske orgány navyše zastávajú názor, že nie je potrebné, aby koncesionár majetku vo vlastníctve štátu počas obdobia platnosti koncesie investoval sumu, ktorá by sa v kombinácii so zaplatenými poplatkami rovnala sume za akúkoľvek osobitnú údržbu vykonávanú štátom ako jediným vlastníkom majetku. Koncesionár nemá pri dočasnom používaní majetku povinnosť znášať rovnaké finančné zaťaženie ako vlastník pri udržiavaní tohto majetku v prevádzkyschopnom stave, a teda pri zvyšovaní jeho hodnoty.

(80) Talianske orgány ďalej uvádzajú, že v rozhodnutí o začatí konania sa neberie do úvahy skutočnosť, že spoločnosť CAMED, hoci to nebolo nevyhnutné, realizovala významný plán investícií v hodnote vyššej než 40 miliónov EUR ako doplnok k investíciám, ktoré realizoval prístavný orgán mesta Neapol.

(81) Talianske orgány zastávajú názor, že spoločnosť CAMED nezískala pre svoj investičný projekt žiadnu výhodu, keďže koncesia z roku 2004 bola spoločnosti CAMED udelená na základe otvoreného postupu verejného obstarávania (pozri odôvodnenie 15) a spoločnosť CAMED má právo na prevádzkovanie infraštruktúry, ktorá musí byť vhodná na dohodnuté použitie. Podľa názoru talianskych orgánov sa navyše na verejné obstarávanie týkajúce sa koncesií na používanie priestoru prístavov nevzťahuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ ([34]) o udeľovaní koncesií. Prístavný orgán mesta Neapol preto nemusel vydať výzvu na predkladanie ponúk na udelenie koncesie týkajúcej sa týchto suchých dokov, a to predovšetkým pokiaľ ide o koncesie udelené viac ako 10 rokov pred nadobudnutím účinnosti tejto smernice.

(82) Taliansko ďalej tvrdí, že opatrenia nenarúšajú hospodársku súťaž ani neovplyvňujú obchod medzi členskými štátmi, keďže neposilňujú pozíciu jedného podniku oproti ostatným podnikom pôsobiacim v rovnakom odvetví. Podľa podmienok stanovených v nariadení z roku 2002 môže o používanie dokov požiadať ktorýkoľvek podnik bez ohľadu na to, kde je usadený. Podľa talianskych orgánov preto opatrenia vôbec neovplyvňujú cezhraničné investície ani podmienky týkajúce sa usadenia.

(83) Podľa Talianska nemôže Komisia namietať proti všeobecnému verejnému opatreniu, ktoré je uplatniteľné na celom území členského štátu a na všetky podniky, ktoré tam vykonávajú činnosť, tvrdením, že opatrenie poskytuje týmto prevádzkovateľom výhodu v porovnaní s podmienkami, ktoré majú podniky s miestom usadenia a prevádzky v iných členských štátoch. Určiť, či bola alebo nebola poskytnutá selektívna výhoda, by sa skutočne malo výlučne na vnútroštátnom základe, keďže vzhľadom na neexistujúce spoločné pravidlá pre celú Úniu by porovnávanie s podmienkami, ktoré sa podnikom ponúkajú v rôznych členských štátoch, viedlo k porovnávaniu rozdielnych skutkových a právnych situácií vyplývajúcich z legislatívnych a regulačných rozdielov medzi členskými štátmi a to by narušilo cieľ a fungovanie kontroly štátnej pomoci.

(84) Talianske orgány opakujú argumenty týkajúce sa označovania opatrení za existujúcu pomoc (pozri odôvodnenie 75).

([33]) Talianske orgány vysvetlili, že prístavný orgán mesta Neapol vykonal pri uplatňovaní zákona č. 413/1998 osobitne na miestnej úrovni viaceré opatrenia, pri ktorých používal verejné finančné prostriedky na renováciu a modernizáciu veľkého množstva majetku vo vlastníctve štátu a častí infraštruktúry, ktorú využívajú podniky pôsobiace vo všetkých hospodárskych odvetviach, a nie len v odvetví stavby lodí, a uviedli konkrétne príklady.

([34]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ z 26. februára 2014 o udeľovaní koncesií (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 1).

3.1.3. *O zlučiteľnosti údajnej pomoci prístavnému orgánu mesta Neapol a spoločnosti CAMED*

(85) Taliansko nesúhlasí s posúdením Komisie, že k prijatiu opatrení dochádzalo, keď bola každá z investícií zahrnutá do programu investícií na základe požiadaviek prístavných orgánov. Taliansko znovu opakuje, že dátum poskytnutia schémy štátnej pomoci je potrebné určiť ako čas, keď nadobudol účinnosť právny základ, ktorým sa vytvoril nárok údajného príjemcu na dosiahnutie opatrení podpory, a nie dátum prijatia následných, možno viacerých vykonávacích opatrení. Taliansko poznamenáva, že pri všetkých vykonávacích opatreniach určených Komisiou sa výslovne odkazuje na akty týkajúce sa refinancovania podľa zákona č. 413/1998, ktorý je preto skutočným výhradným právnym základom opatrenia, ako aj na rôzne rozhodnutia prístavného orgánu mesta Neapol z roku 2001 a na koncesiu udelenú spoločnosti CAMED v roku 2004.

(86) Podľa Talianska by sa opatrenia nemali posudzovať na základe rámcov pre stavbu lodí (pozri odôvodnenie 48), pretože opatrenia sa týkajú iba osobitnej údržby infraštruktúry prístavu vo vlastníctve štátu. Podľa názoru talianskych orgánov údajná pomoc nie je určená na podporu zvýšenia produktivity existujúcich zariadení v lodenici, t. j. prístavných superštruktúr (pohyblivých štruktúr, žeriavov atď.), ale skôr na vykonávanie osobitnej údržby určitých prvkov infraštruktúry prístavu, ktoré sú vo výlučnom vlastníctve štátu. Zámerom je predísť ich zastaraniu, predovšetkým z hľadiska bezpečnosti, a zohľadniť skutočnosť, že všetci používatelia prístavu majú k nim prístup na rovnakom základe a za nediskriminačných podmienok. Zlučiteľnosť daných opatrení sa preto nemôže posudzovať na základe sektorových predpisov týkajúcich sa pomoci na stavbu lodí.

(87) Podľa Talianska sú opatrenia zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 2 písm. b) aj podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, pretože ich cieľom je rekonštrukcia majetku vo vlastníctve štátu po druhej svetovej vojne a zemetrasení v roku 1980, ktoré postihlo mesto Neapol. Údajné opatrenia pomoci sú primerané, keďže verejné financovanie sa obmedzilo na to, čo bolo absolútne nevyhnutné, a práce osobitnej údržby boli zadané prostredníctvom otvoreného, konkurenčného postupu verejného obstarávania, čo umožnilo znížiť náklady v porovnaní s pôvodnými odhadmi. Talianske orgány ďalej poznamenávajú, že spoločnosť CAMED realizovala významné investície, čím znížila intenzitu verejného príspevku na približne 40 % celkových investičných nákladov. Opatrenia sú primerané aj z toho dôvodu, že na základe zákona vzťahujúceho sa na verejné koncesie zostávajú stavby, ktoré realizuje koncesionár, v štátnom vlastníctve aj po skončení platnosti koncesie a spoločnosť CAMED by nemala nárok na žiadnu náhradu ani preplatenie nákladov. Taliansko znovu opakuje, že údajné opatrenia pomoci podporujú hospodárstvo znevýhodneného regiónu, ktorý je podporovanou oblasťou podľa článku 107 ods. 3 písm. a) ZFEÚ.

(88) Talianske orgány predložili v novembri 2017 ďalšie informácie, v ktorých znovu zopakovali svoje stanovisko, že pravidlá štátnej pomoci uplatniteľné na odvetvie stavby lodí nepredstavujú správny právny základ pre posúdenie zlučiteľnosti pomoci. Talianske orgány však uviedli nasledujúce pripomienky.

(89) Pokiaľ ide o zlučiteľnosť pomoci poskytnutej prístavnému orgánu mesta Neapol, Taliansko potvrdilo, že prístavný orgán mesta Neapol nepodal pred začatím prác pri každej investícii žiadosť o pomoc (v súlade s príslušnými predpismi o stavbe lodí). Talianske orgány potvrdili svoje stanovisko, že finančné prostriedky boli použité na údržbu existujúcej prístavnej infraštruktúry a nepredstavujú pomoc pre zariadenia na stavbu lodí.

(90) Napokon Taliansko tvrdí, že posudzované sumy nemohli byť nahradené, keďže premlčacie lehoty stanovené v článku 17 procesného nariadenia uplynuli.

4. **PRIPOMIENKY ZAINTERESOVANÝCH STRÁN**

4.1. **Pripomienky spoločnosti CAMED**

(91) Spoločnosť CAMED tvrdí, že zákonnosť daných opatrení už bola preskúmaná a potvrdená v roku 2006, keď si Komisia vyžiadala informácie od talianskych orgánov a následne postup ukončila. Rozhodnutie o začatí konania preto predstavuje neoprávnené zrušenie uvedeného rozhodnutia vykonané viac ako 10 rokov po prvom opatrení a je v rozpore so všeobecnými zásadami práva Únie, teda zásadami dobrej správy vecí verejných, právnej istoty a účinnej právnej ochrany.

(92) Spoločnosť CAMED okrem toho zastáva názor, že dané opatrenia nepredstavujú štátnu pomoc pre prístavný orgán mesta Neapol ani pre spoločnosť samotnú, keďže sa týkajú bežného riadenia a správy príslušnej kategórie majetku, konkrétne verejného majetku vo vlastníctve štátu, a nie konkrétnej hospodárskej činnosti. Nie je splnená žiadna z podmienok článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

(93) Spoločnosť CAMED opakuje argumenty Talianska, že prístavné orgány sú nehospodárske verejné subjekty, ktoré majú podľa zákona č. 84/1994 zakázané podieľať sa na akejkoľvek hospodárskej činnosti alebo poskytovať prístavné služby. Talianske prístavné orgány podľa spoločnosti CAMED nemôžu ani určovať výšku štátnych poplatkov, ktoré v mene štátu vyberajú od koncesionárov, keďže tie boli stanovené vo vyhláške ministerstva č. 595/1995.

(94) Podľa spoločnosti CAMED práca neposkytuje hospodársku výhodu prístavnému orgánu mesta Neapol ani spoločnosti samotnej. Opravy v rámci údržby daného verejného majetku zo zákona patria do výlučnej pôsobnosti štátu ako jeho vlastníka a sú potrebné a užitočné pre plnenie záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme. Opatrenia preto neoslobodzujú spoločnosť CAMED od akéhokoľvek finančného zaťaženia ani jej neposkytujú žiadnu výhodu.

(95) Spoločnosť CAMED ďalej poukazuje na skutočnosť, že keď sa verejné opatrenia plánovali a schvaľovali, netýkalo sa to koncesionára pôdy vo verejnom vlastníctve, keďže otvorený a konkurenčný postup verejného obstarávania sa ešte len mal uskutočniť. Prístavný orgán mesta Neapol sa preto zaviazal k investícii bez ohľadu na identitu budúceho koncesionára. Ľubovoľný podnik mohol predložiť konkurenčnú ponuku na koncesiu a získať koncesiu na používanie daného majetku. Postup teda spĺňa kritérium súkromného subjektu v trhovom hospodárstve a neposkytuje žiadnu výhodu úspešnému záujemcovi.

(96) Spoločnosť CAMED ďalej uvádza, že príslušné opatrenia nie sú selektívne, keďže ide o štandardnú metódu zásahov štátu, ktorých cieľom je vo všeobecnosti (a nielen pre prístavy alebo odvetvie stavby lodí) udržať veľké množstvo rôzneho verejného majetku a infraštruktúry v bezpečnom prevádzkyschopnom stave. Týka sa to predovšetkým majetku, o ktorom štát rozhodol, že by mal byť vo verejnom vlastníctve, čo je rozhodnutie vyňaté z preskúmania Komisiou podľa článku 345 ZFEÚ. V tomto prípade boli práce plánované a schválené aj ako súčasť programu financovania výstavby infraštruktúry na rozširovanie, modernizáciu a prestavbu všetkých talianskych prístavov, ktorý sa v súlade s vnútroštátnym právom začal plniť v roku 1998.

(97) Podľa spoločnosti CAMED je to ďalším dôkazom neselektívnej povahy opatrení, pokiaľ ide o i) pozíciu prístavného orgánu mesta Neapol vo vzťahu k ostatným prístavným orgánom, ktorým sa poskytuje rovnaké verejné financovanie vykonávania prác na majetku a infraštruktúre vo verejnom vlastníctve v prístavoch v rámci ich miestnej príslušnosti; a ii) pozíciu spoločnosti CAMED vo vzťahu k ostatným spoločnostiam pôsobiacim v odvetví stavby lodí a v iných odvetviach, či už v neapolskom prístave, alebo v ktoromkoľvek inom talianskom prístave.

(98) Podľa názoru spoločnosti CAMED navyše platí, že podľa pravidiel upravujúcich používanie verejnej infraštruktúry, na ktorej sa vykonávajú údržbárske práce, má každý podnik právo prístupu na požiadanie do dokov, ktoré spravuje v rámci koncesie, na základe transparentných a nediskriminačných kritérií a za odplatu v podobe verejných sadzieb. Podmienky prístupu k infraštruktúre sú rovnaké aj pre ostatných potenciálnych používateľov, nielen pre ostatné lodné opravárenské spoločnosti, ale pre ľubovoľnú stranu so záujmom o používanie infraštruktúry, napríklad lodné spoločnosti, prevádzkovateľov prístavných služieb, lodných agentov a spoločnosti pre správu plavidiel. Spoločnosť CAMED zastáva názor, že to slúži ako ďalšie potvrdenie neselektívnej povahy opatrení na renováciu dokov, ktoré nezvýhodňujú „určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru“.

(99) Spoločnosť CAMED ďalej opakuje argumenty Talianska o tom, že nedochádza k narušeniu hospodárskej súťaže ani ovplyvňovaniu obchodu medzi členskými štátmi.

(100) Spoločnosť CAMED sa domnieva, že opatrenia by boli v každom prípade zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 2 ZFEÚ, keďže ich cieľom je náprava „škôd spôsobených prírodnými katastrofami alebo mimoriadnymi udalosťami“, v tomto prípade bombardovaním a zemetrasením v roku 1980, aj podľa článku 107 ods. 3 ZFEÚ, keďže opatrenia sledujú cieľ spoločného záujmu. Opatrenia sú navyše primerané vďaka investíciám, ktoré realizovala samotná spoločnosť CAMED (vo výške 42 541 495 EUR), čím sa intenzita zásahu štátu znížila na približne 40 % celkových nákladov. Podľa poskytnutých informácií spoločnosť CAMED investovala 11,1 milióna EUR do dokov a ďalšie sumy do iných položiek týkajúcich sa napríklad tovarov alebo pôdy, na ktoré sa vzťahuje koncesný poplatok, prevádzky skladov a budov, dopravných nákladov, IT a kancelárskeho zariadenia.

(101) Napokon spoločnosť CAMED uvádza, že ak by sa usúdilo, že opatrenia predstavujú pomoc, táto pomoc by predstavovala existujúcu pomoc, keďže premlčacie lehoty stanovené v článku 17 procesného nariadenia uplynuli.

4.2. **Pripomienky sťažovateľa**

(102) Sťažovateľ súhlasí s predbežným posúdením Komisie, že prístavný orgán mesta Neapol by sa mal považovať za podnik vykonávajúci hospodársku činnosť. Sťažovateľ zastáva názor, že už by malo byť nespornou skutočnosťou, že vnútroštátne prístavy vykonávajú hospodársku činnosť v rámci hospodárskej súťaže medzi sebou a s inými

európskymi a stredomorskými prístavmi, s ohľadom na vysvetlenia, ktoré Komisia poskytla v rámci svojej rozhodovacej praxe. Napríklad vo svojom rozhodnutí z roku 2012 ([35]) Komisia usúdila, že prístavný orgán mesta Augusta bol podnikom pri vykonávaní svojej hospodárskej činnosti pozostávajúcej z využívania infraštruktúry prístavu vo vlastníctve štátu prostredníctvom prenajímania tejto infraštruktúry prevádzkovateľom prístavu za koncesný poplatok. To je precedens pre prípad prístavného orgánu mesta Neapol, keďže prístavný orgán mesta Augusta vykonáva prevádzku na základe rovnakých vnútroštátnych predpisov ([36]).

(103) Pokiaľ ide o koncesný poplatok, sťažovateľ sa domnieva, že bol stanovený podľa vnútroštátnych právnych predpisov ([37]), ktoré sa nesprávne považovali za uplatniteľné, keďže koncesia sa netýka výlučne používania dokov na účely stavby lodí, ale aj správy suchých dokov spoločnosťou CAMED. Sťažovateľ preto tvrdí, že priamym udelením koncesie spoločnosti CAMED bez zorganizovania verejného obstarávania sa prístavný orgán mesta Neapol zriekol práva vyberať poplatok za správu suchých dokov, keďže prístavný orgán mesta Neapol vyberá iba poplatok za koncesiu na využívanie pôdy. Sťažovateľ ďalej konkretizuje, že v článku 6 koncesnej zmluvy sa výslovne uvádza, že spoločnosť CAMED platí poplatok prístavnému orgánu mesta Neapol „ako protiplnenie za túto koncesiu“, a nie vo forme zdanenia.

(104) Sťažovateľ súhlasí s predbežným posúdením Komisie týkajúcim sa verejnej povahy prostriedkov a selektívnosti opatrení, ktoré sa poskytli prístavnému orgánu mesta Neapol. Sťažovateľ ďalej konkrétne tvrdí, že opatrenia nemôžu predstavovať iba prevod prostriedkov v rámci verejnej správy. Podľa zákona č. 84/1994 skutočne platí, že hoci prístavné orgány sú nehospodárske verejné subjekty s právnou subjektivitou v súlade s verejným právom, majú veľkú administratívnu a monetárnu autonómiu a ministerská kontrola sa neuplatňuje pri udeľovaní koncesií týkajúcich sa okrem iného správy suchých dokov.

(105) Sťažovateľ súhlasí s predbežným posúdením Komisie, že opatrenia nespĺňajú štyri podmienky stanovené v rozsudku vo veci Altmark, a preto správa suchých dokov, ktorú vykonáva prístavný orgán mesta Neapol, nepredstavuje službu všeobecného hospodárskeho záujmu a poskytuje prístavnému orgánu mesta Neapol hospodársku výhodu.

(106) Sťažovateľ súhlasí s predbežným posúdením Komisie, že opatrenia môžu narúšať hospodársku súťaž medzi európskymi prístavmi a ovplyvňovať obchod medzi členskými štátmi. Sťažovateľ predovšetkým znovu opakuje, že talianske prístavy si konkurujú s rôznymi európskymi prístavmi v rámci konkurenčného trhu, a je teda potrebné odmietnuť argument talianskych orgánov, že dopyt po infraštruktúre na opravu lodí má miestny rozsah.

(107) Sťažovateľ súhlasí s predbežným posúdením Komisie týkajúcim sa existencie štátnej pomoci pre spoločnosť CAMED, pretože prístavný orgán mesta Neapol sa mohol zriecť verejných prostriedkov udelením koncesie na suché doky za cenu nižšiu než trhová cena. Sťažovateľ ďalej podporuje predbežné posúdenie Komisie, že spoločnosť CAMED získala hospodársku výhodu, pretože koncesia bola udelená bez riadneho verejného obstarávania odlišným postupom (ktorého publicita sa pokladala iba za miestnu) a aj pretože koncesný poplatok bol určený na základe fixného parametra (bez zohľadnenia infraštruktúry, ktorou je priestor vybavený), a nie na základe trhovej ceny. Sťažovateľ opäť vysvetľuje, že koncesia nezahŕňa len právo používať infraštruktúru vo vlastníctve štátu na stavbu lodí, ale aj na správu suchých dokov. V spôsobe určenia koncesného poplatku sa neodrážajú dve činnosti vykonávané spoločnosťou CAMED ani skutočná hospodárska hodnota koncesie.

(108) Sťažovateľ ďalej tvrdí, že správa suchých dokov je služba so značnou hospodárskou hodnotou, ktorá podľa odhadov môže pre spoločnosť CAMED predstavovať ročný obrat 6 miliónov EUR až 9 miliónov EUR (oproti ročnému poplatku, ktorý spoločnosť CAMED platí, vo výške 137 409,68 EUR), a teda hodnota počas celého obdobia platnosti koncesie na správu verejných suchých dokov je 180 miliónov EUR až 270 miliónov EUR. Príjem spoločnosti CAMED z poplatkov konkrétne pozostáva z poplatkov platených za: i) používanie suchých dokov; a ii) poskytovanie iných súvisiacich služieb spoločnosťou CAMED (napr. činnosť potrebná pri vstupe, výstupe a údržbe plavidla v doku alebo dodávky elektrickej energie). Sťažovateľ zdôrazňuje, že spoločnosť CAMED môže stanoviť poplatky slobodne, bez akejkoľvek kontroly zo strany prístavného orgánu mesta Neapol, a že poplatky, ktoré spoločnosť CAMED vyberá, sú nadmerné a oveľa vyššie než poplatky, ktoré vyberajú správcovia podobného druhu infraštruktúry v iných prístavoch (v novembri 2012 spoločnosť CAMED zvýšila poplatky o viac než 300 %).

(109) Sťažovateľ súhlasí s predbežným posúdením Komisie, že kumulatívne podmienky stanovené v rozsudku vo veci Altmark nie sú v prípade spoločnosti CAMED splnené, a teda nie je možné domnievať sa, že činnosti spoločnosti

([35]) Rozhodnutie Komisie z 19. decembra 2012, SA.34940 – Prístav Augusta (Ú. v. EÚ C 77, 15.3.2013, s. 1.)
([36]) Zákon č. 84/1994, taliansky rámcový zákon o prístavoch.
([37]) Vyhláška ministerstva dopravy a lodnej dopravy č. 595 z 15. novembra 1995, po konzultácii s ministerstvom financií, s názvom „Nariadenie, ktorým sa stanovujú pravidlá určovania poplatkov za verejné koncesie na využívanie prímorskej pôdy“, GURI č. 158 z 8. júla 1996.

CAMED predstavujú služby vo verejnom záujme. Sťažovateľ zastáva názor, že iba prevádzka suchého doku číslo 3, ak vôbec, môže predstavovať službu vo verejnom záujme, keďže ide o najväčšiu nádrž v neapolskom prístave. Suché doky spravované spoločnosťou CAMED navyše v skutočnosti nie sú naozaj otvorené tretím používateľom. Spoločnosť CAMED je privilegovaným používateľom, ktorý bráni ostatným prevádzkovateľom prístavu vo voľnom prístupe. Okrem toho poplatky, ktoré spoločnosť CAMED požaduje za poskytnutie prístupu k infraštruktúre tretím používateľom, sú údajne vyššie než trhová cena.

(110) Opatrenia podľa sťažovateľa narúšajú hospodársku súťaž na dvoch úrovniach. Po prvé bola ako správca infraštruktúry spoločnosť CAMED zvýhodnená oproti svojim potenciálnym konkurentom tým, že i) dostala koncesiu na správu suchých dokov bez postupu verejného obstarávania a ii) platí neoprávnene nízke poplatky prístavnému orgánu mesta Neapol a zároveň vyberá nadmerné poplatky od ostatných lodných opravárenských spoločností, ktoré chcú doky používať. Po druhé bola spoločnosť CAMED ako lodná opravárenská spoločnosť neoprávnene zvýhodnená v postavení privilegovaného používateľa verejných dokov.

(111) Pokiaľ ide o vplyv na obchod, sťažovateľ zdôrazňuje, že dopyt po infraštruktúre na stavbu lodí vychádza najmä od medzinárodných prevádzkovateľov, ktorí často patria k veľkým nadnárodným skupinám.

(112) Pokiaľ ide o zlučiteľnosť pomoci s vnútorným trhom, sťažovateľ súhlasí s predbežným posúdením Komisie, že suché doky nepredstavujú dopravnú infraštruktúru a ako také nepatria do rozsahu pôsobnosti článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ. Sťažovateľ navyše zastáva názor, že opatrenia nespĺňajú kritériá zlučiteľnosti podľa i) článku 107 ods. 3 písm. a) alebo c) týkajúce sa regionálnej pomoci; ii) rámca pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu z roku 2011; ani iii) sektorových predpisov týkajúcich sa štátnej pomoci v odvetví stavby lodí.

(113) Napokon sťažovateľ podporuje stanovisko Komisie, že opatrenia pomoci boli vykonané v čase, keď príslušné práce boli zahrnuté do programu investícií vypracovaného na základe požiadaviek prístavného orgánu mesta Neapol, a nie v roku 1998 (ako tvrdili talianske orgány) podľa článku 9 zákona č. 413/1998.

5. **POSÚDENIE**

(114) Podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ „pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, je nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.“

(115) Opatrenie sa považuje za pomoc v zmysle tohto ustanovenia za predpokladu, že sú splnené tieto kumulatívne podmienky: i) opatrenie musí byť možné pripísať štátu a musí byť financované zo štátnych prostriedkov; ii) musí poskytovať výhodu príjemcovi; iii) táto výhoda musí byť selektívna a iv) opatrenie musí narúšať hospodársku súťaž alebo hroziť narušením hospodárskej súťaže a ovplyvňovať obchod medzi členskými štátmi.

5.1. **Existencia pomoci prístavnému orgánu mesta Neapol**

5.1.1. *Pojem „podnik“*

(116) Podľa talianskeho práva sú prístavné orgány nehospodárske verejné subjekty zamerané na zabezpečovanie celkovej údržby a rozvoja infraštruktúry prístavu. Na tento účel sa finančné prostriedky, ktoré má prístavný orgán k dispozícii, môžu použiť výlučne na správu prístavu a na vykonávanie funkcií, ktoré mu boli zverené podľa zákona (pozri odôvodnenie 55).

(117) Súdny dvor Európskej únie ([38]) (ďalej len „Súdny dvor“) konzistentne vymedzuje podniky ako subjekty vykonávajúce hospodársku činnosť bez ohľadu na ich právne postavenie a spôsob ich financovania. Súdny dvor konzistentne rozhoduje, že každá činnosť pozostávajúca z ponúkania tovarov a služieb na trhu je hospodárskou činnosťou ([39]).

(118) Označenie konkrétneho subjektu za podnik preto závisí plne od povahy jeho činnosti. Táto všeobecná zásada má tri podstatné dôsledky: i) postavenie subjektu podľa vnútroštátneho práva nie je rozhodujúce; ii) uplatňovanie pravidiel štátnej pomoci ako také nezávisí od toho, či je subjekt nastavený na vytváranie zisku; a iii) označenie subjektu za podnik sa preto vždy vzťahuje na konkrétnu činnosť.

([38]) Pozri napr. rozsudok vydaný vo veci C-41/90, Höfner a Elser/Macrotron, ECLI:EU:C:1991:161, bod 21; rozsudok vydaný vo veci C-160/91, Poucet a Pistre/AGF a Cancava, ECLI:EU:C:1993:63, bod 17; rozsudok vydaný vo veci C-35/96, Komisia/Taliansko, ECLI:EU:C:1998:303.

([39]) Pozri rozsudok vydaný vo veci 118/85, Komisia/Taliansko, ECLI:EU:C:1987:283, bod 7; rozsudok vydaný vo veci C- 35/96, Komisia/Taliansko, ECLI:EU:C:1998:303, bod 36; rozsudok vydaný v spojených veciach C-180/98 to C-184/98, Pavlov a ďalší, ECLI:EU:C:2000:428, bod 75.

(119) Príslušné opatrenia sa týkajú financovania konštrukčnej renovácie infraštruktúry na opravu lodí (suché doky), ktorá sa nachádza v prístave, ktorý je vo vlastníctve talianskeho štátu a ten si uplatňuje svoje vlastnícke práva prostredníctvom prístavného orgánu mesta Neapol, ktorý koná ako správca. Komisia zistila, že suché doky nie sú prístavnou infraštruktúrou, ale výrobnými zariadeniami pre lodenice, ktoré sa majú používať na činnosti týkajúce sa stavby a opravy lodí. Dlhodobo je súčasťou rozhodovacej praxe Komisie, že stavba lodí je hospodárskou činnosťou a zahŕňa obchod medzi členskými štátmi ([40]).

(120) Suché doky komerčne využíva prístavný orgán mesta Neapol, ktorý za ich používanie vyberá poplatky za využívanie pôdy. V tejto súvislosti v rozpore s tvrdením talianskych orgánov (pozri odôvodnenia 57 a 58) tieto poplatky predstavujú náhradu za poskytovanie hospodárskej služby (t. j. prenajímanie zariadení na opravu lodí za protihodnotu). Poplatky predstavujú jeden zo zdrojov príjmu pre prístavný orgán mesta Neapol umožňujúci financovanie jeho činnosti, ktorá zahŕňa investície do udržiavania suchých dokov v prevádzkyschopnom stave. Udržiavanie suchých dokov v prevádzkyschopnom stave umožňujúcom opravu lodí dovoľuje prístavnému orgánu mesta Neapol zabrániť obmedzovaniu riadiacich činností vo vzťahu k prístavu a prilákať lodné opravárenské spoločnosti. Bez vykonávania takýchto prác by skutočne nebolo možné riadne prevádzkovať suché doky a z dlhodobého hľadiska by prístavný orgán mesta Neapol nemohol pokračovať vo svojej obchodnej činnosti prenajímania dokov za protihodnotu. V tejto súvislosti sa v článku 1 koncesie z roku 2004 uvádza, že „koncesia sa udeľuje na účely vykonávania činností prestavby a opravy lodí a výletných plavidiel, ako aj na správu suchých dokov…“ ([41]), čím sa vopred špecifikuje presné využívanie danej verejnej pôdy.

(121) Hoci nie je možné vylúčiť, že prístavný orgán mesta Neapol môže vzhľadom na svoje verejné funkcie vykonávať aj činnosti, ktoré patria do verejnoprávneho poslania, toto rozhodnutie sa týka len správy zariadení suchých dokov, na ktoré bola poskytnutá pomoc, a ich prenajímania za protihodnotu. Podľa ustálenej judikatúry sa označenie subjektu za podnik vždy vzťahuje na konkrétnu činnosť. Subjekt vykonávajúci hospodárske aj nehospodárske činnosti sa pokladá za podnik, iba ak ide o vykonávanie hospodárskej činnosti. Komisia preto nemusí zaujať stanovisko k otázke, či ostatné činnosti prístavného orgánu mesta Neapol (t. j. iné než prenajímanie zariadení na opravu lodí za protihodnotu) predstavujú hospodársku činnosť.

5.1.2. *Pripísateľnosť a štátne prostriedky*

(122) Prostriedky poskytnuté na investičné projekty boli prístavnému orgánu mesta Neapol prevedené zo štátneho rozpočtu. Ako bolo uvedené v oddiele 5.1.1, prístavný orgán mesta Neapol sa na účely tohto rozhodnutia považuje za podnik, keďže je subjektom vykonávajúcim hospodársku činnosť v mene vlastníka, ktorým je taliansky štát. Tento prevod preto zodpovedá prevodu štátnych prostriedkov a je možné pripísať ho štátu.

5.1.3. *Selektívnosť*

(123) Aby sa opatrenie považovalo za štátnu pomoc, musí byť špecifické alebo selektívne v tom, že zvýhodňuje iba určité podniky a/alebo výrobu určitých tovarov.

(124) Keďže táto vec sa týka opatrení pomoci poskytovaných individuálne prístavnému orgánu mesta Neapol, existencia hospodárskej výhody vedie k predpokladu, že opatrenia sú selektívne ([42]).

(125) Komisia v každom prípade zistila, že predmetné opatrenia zvýhodňujú prístavný orgán mesta Neapol v porovnaní s inými podnikmi, ktoré sú v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii ako prístavný orgán mesta Neapol. Podľa zákona 413/1998 ministerstvo na základe žiadostí prístavných orgánov vydá program investícií. Na základe žiadosti prístavného orgánu mesta Neapol bol prijatý program investícií dvomi vyhláškami ministerstva (z 27. októbra 1999 a 2. mája 2001) (pozri odôvodnenie 25). Aj keď viaceré ďalšie prístavné orgány uvedené v tomto programe investícií ([43]) takisto mohli využívať verejné finančné prostriedky na realizáciu

([40]) Pozri napríklad rozhodnutie Komisie z 12. mája 2004 týkajúce sa štátnej pomoci realizovanej v Španielsku pre ďalšiu pomoc na prestavbu španielskych verejných lodeníc vo veci štátnej pomoci C 40/00 (ex NN 61/00) (2005/173/ES).

([41]) *„la concessione è assentita allo scopo di esercitarvi un cantiere di transformazioni e riparazioni di navi e/o imbarcazioni da diporto nonché per la gestione dei bacini di carenaggio in muratura…“*

([42]) Rozsudok vydaný vo veci T-314/15, Grécko/Komisia, ECLI:EU:T:2017:903, bod 79.

([43]) V programe z 27. októbra 1999 je uvedený zoznam 20 prístavov, ktorým boli poskytnuté finančné prostriedky z vnútroštátnych zdrojov, a v programe z 2. mája 2001 sa tento zoznam rozširuje (na 25 prístavov).

investícií v iných talianskych prístavoch, Komisia zistila, že opatrenia selektívne zvýhodňujú zariadenie na stavbu lodí prístavného orgánu mesta Neapol. Prístavnému orgánu mesta Neapol boli štátne finančné prostriedky poskytnuté na rozšírenie, modernizáciu a zlepšenie zariadenia na stavbu lodí, ktoré spravuje, na rozdiel od iných správcov zariadení na stavbu lodí, ktorí neboli uvedení na zozname programu investícií, napríklad preto, že nepredstavovali prístavné orgány. Takíto správcovia zariadení na stavbu lodí, neuvedení na zozname, sú v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii ako prístavný orgán mesta Neapol, ale museli rozširovať, modernizovať a zlepšovať infraštruktúru na stavbu lodí bez toho, aby im boli poskytnuté štátne finančné prostriedky. Podľa Súdneho dvora ani veľký počet oprávnených podnikov (ktorý môže zahŕňať aj všetky podniky z daného odvetvia), ani rozmanitosť a veľkosť odvetví, do ktorých tieto podniky patria, nie je dôvodom na vyvodenie záveru, že štátne opatrenie predstavuje všeobecné opatrenie hospodárskej politiky ([44]). Komisia napokon poznamenáva, že opatrenia sú selektívne aj preto, že zvýhodňujú správcu zariadení na stavbu lodí a opravu lodí v porovnaní so správcami zariadení na výrobu alebo opravu v iných odvetviach hospodárstva. Tí sú v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii, keďže takisto vykonávajú svoju hospodársku činnosť na základe zariadení na výrobu alebo opravu, ktoré spravujú. Oni však musia vykonávať svoju hospodársku činnosť bez využívania výhod investičnej podpory, aká sa poskytuje prístavnému orgánu mesta Neapol.

5.1.4. *Hospodárska výhoda*

(126) Verejné financovanie vo výške 44 138 854,50 EUR sa poskytuje prostredníctvom grantov alebo preplácania úverov, zmluvy o ktorých uzavrel prístavný orgán mesta Neapol s finančnými inštitúciami, ako bolo uvedené v tabuľke 2. Grant je nenávratný finančný nástroj, s ktorým nie sú spojené žiadne finančné náklady. Podobne preplácanie úverov podniku štátom, v dôsledku ktorého podniku ako príjemcovi nevznikajú žiadne finančné náklady, nie je dostupné za bežných trhových podmienok, keďže zbavuje podnik finančných záväzkov, ktorým by za normálnych okolností musel čeliť. Na trhu by takéto finančné nástroje príjemca nemal k dispozícii. Poskytnuté financovanie z verejných zdrojov preto predstavuje hospodársku výhodu pre prístavný orgán mesta Neapol.

(127) Z rozsudku vo veci Altmark však vyplýva, že náhrada poskytovaná štátom alebo zo štátnych prostriedkov podnikom s prihliadnutím na záväzky, ktoré im vyplývajú zo služieb vo verejnom záujme, nepredstavuje pre tieto podniky takú výhodu, a preto nepredstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, za predpokladu, že sú splnené štyri kumulatívne podmienky ([45]):

— Po prvé, prijímajúci podnik je skutočne povinný plniť záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme a tieto záväzky boli jasne určené. Keďže vymedzenie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu je v právomoci členských štátov, právomoci Komisie sú v zásade obmedzené na kontrolu, či členský štát neurobil zjavnú chybu pri označení služby za službu všeobecného hospodárskeho záujmu.

— Po druhé, parametre, na základe ktorých sa náhrada vypočítava, boli vopred stanovené objektívnym a transparentným spôsobom. Potreba vopred stanoviť parametre náhrady neznamená, že sa náhrada musí vypočítať na základe konkrétneho vzorca. Podstatné je skôr to, aby bolo od začiatku jasné, ako sa bude výška náhrady stanovovať. V príslušnom akte o poverení službami vo verejnom záujme musí byť spravidla prinajmenšom špecifikovaný obsah a trvanie služieb vo verejnom záujme, príslušný podnik a územie, parametre výpočtu, kontrola a preskúmanie náhrady a opatrenia na zabránenie akejkoľvek nadmernej náhrade a na jej nápravu.

— Po tretie, náhrada nepresiahne sumu nevyhnutnú na pokrytie všetkých alebo časti nákladov, ktoré vznikli pri plnení záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme, pri zohľadnení príjmov a primeraného zisku z plnenia týchto záväzkov.

— Po štvrté, ak sa výber podniku povereného plnením záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme neuskutoční prostredníctvom postupu verejného obstarávania, výška potrebnej náhrady sa určí na základe analýzy nákladov, ktoré by typický podnik, dobre riadený a primerane vybavený dopravnými prostriedkami tak, aby mohol plniť nevyhnutné požiadavky služieb vo verejnom záujme, vynaložil pri plnení týchto záväzkov, pri zohľadnení príjmov a primeraného zisku z plnenia týchto záväzkov.

(128) V tomto prípade (pozri odôvodnenie 62) Taliansko tvrdilo, že podľa článku 1 písm. g) vyhlášky ministerstva zo 14. novembra 1994 boli plnením záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme poverené všetky talianske prístavné orgány. Komisia preto posúdi, či sú splnené všetky štyri kritériá stanovené v rozsudku vo veci Altmark.

([44]) Pozri napríklad rozsudok vydaný vo veci C-75/97, Belgicko/Komisia, ECLI:EU:C:1999:311, bod 32; rozsudok vydaný vo veci C-143/99, Adria-Wien Pipeline et Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, ECLI:EU:C:2001:598, bod 48.

([45]) Pozri rozsudok vydaný vo veci C-280/00, Altmark Trans/Regierungsprasidium Magdeburg, ECLI:EU:C:2003:415, body 87 a 88.

(129) Keďže podľa judikatúry ([46]) je prvá podmienka stanovená v rozsudku vo veci Altmark určená na zabezpečenie transparentnosti a právnej istoty, vyžaduje sa splnenie najmenej dvoch kritérií: i) podnik musí byť skutočne poverený plnením záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme a ii) povaha, trvanie a rozsah týchto záväzkov musia byť jednoznačne vymedzené. Ak takéto objektívne kritériá nie sú jednoznačne stanovené, nie je možné overiť, či sa na konkrétnu činnosť môže vzťahovať koncepcia služieb všeobecného hospodárskeho záujmu. Tieto dve minimálne kritériá sa musia dôsledne uplatňovať a nevzťahuje sa na ne široký priestor na voľné uváženie členských štátov. Komisia preto dôsledne kontroluje ich plnenie a v tomto štádiu neuplatňuje kontrolu zjavnej chyby. Kontrola zjavnej chyby sa uplatňuje až v nasledujúcom štádiu s cieľom kontrolovať, či sú skutočne stanovené a jednoznačne vymedzené služby a záväzky vhodné na označenie ako služby všeobecného hospodárskeho záujmu. Až v tomto ďalšom štádiu môže byť relevantná existencia zlyhania trhu.

(130) V tomto prípade povaha, trvanie a rozsah záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme, ktorými bol údajne poverený prístavný orgán mesta Neapol, neboli jednoznačne vymedzené. V rozpore s tvrdením talianskych orgánov (pozri odôvodnenie 63) sú vo vnútroštátnom práve [článok 1 písm. g) vyhlášky ministerstva zo 14. novembra 1994] opísané iba veľmi všeobecné podmienky záväzkov, ktorých plnením boli poverené všetky talianske prístavné orgány a ktoré spočívajú v správe suchých dokov [„*gestione di […] bacini di carenaggio per il settore industriale*“] bez ďalších špecifikácií. V článku 1 písm. g) nie je vôbec vymedzené trvanie údajných záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme. V takto všeobecne formulovanom ustanovení navyše nie je nijako jednoznačne vymedzená povaha a rozsah záväzkov.

(131) V každom prípade, pokiaľ ide o to, či sú údajné záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme vhodné na označenie za službu všeobecného hospodárskeho záujmu, Komisia zistila, že talianske orgány urobili zjavnú chybu. Talianske orgány neposkytli dôkaz, ktorý by preukázal, že prístavný orgán mesta Neapol prenajímaním zariadení na opravu lodí za protihodnotu vykonáva činnosť, ktorá nie je dostupná na trhu za porovnateľných podmienok ceny, kvality, kontinuity a prístupu k službám. Komisia zastáva názor, že existencia (alebo možnosť vybudovania) ďalších suchých dokov a plávajúcich dokov rovnakej veľkosti v neapolskom prístave a ďalších susediacich prístavoch môže vylúčiť označenie správy konkrétneho suchého doku prístavným orgánom za službu všeobecného hospodárskeho záujmu. Okrem toho dotované zariadenia neposkytujú žiadny všeobecný prospech spoločnosti, ale skôr iba služby lodným opravárenským spoločnostiam v oblasti Neapola ([47]). Vo veci Enirisorse ([48]) Súdny dvor potvrdil, že prevádzka akéhokoľvek obchodného prístavu nepredstavuje automaticky poskytovanie služby všeobecného hospodárskeho záujmu. Komisia preto zastáva názor, že hospodárske služby, ktoré poskytuje prístavný orgán mesta Neapol, nevykazujú žiadne osobitné charakteristiky v porovnaní s prenajímaním zariadení na opravu lodí na trhu ([49]) a neriešia žiadne zlyhanie trhu.

(132) Pokiaľ ide o druhú a tretiu podmienku stanovenú v rozsudku vo veci Altmark, Komisia zaznamenala nasledujúce skutočnosti. Vyhláška ministerstva zo 14. novembra 1994 neobsahuje žiadnu kvantifikáciu ani žiadne objektívne a transparentné parametre na výpočet náhrady za plnenie záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme, ktoré údajne vykonáva prístavný orgán mesta Neapol. Ani v aktoch o poskytovaní prostriedkov (pozri odôvodnenie 125) nie je ďalej konkretizovaná náhrada za údajné plnenie záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme.

(133) Preto nie je možné určiť, či niektorá poskytnutá náhrada nepresahuje sumu nevyhnutnú na úhradu príslušných nákladov, ktoré vznikli pri údajnom plnení záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme, vrátane primeraného zisku.

(134) Pokiaľ ide o štvrtú podmienku stanovenú v rozsudku vo veci Altmark, Komisia poznamenáva, že podľa Talianska prístavný orgán mesta Neapol v súlade s talianskym právom nebol a nemôže byť poverený plnením záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme prostredníctvom postupu verejného obstarávania (pozri odôvodnenie 66).

(135) Ak sa podľa rozsudku vo veci Altmark výber podniku povereného plnením záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme neuskutoční prostredníctvom postupu verejného obstarávania s cieľom vybrať uchádzača schopného poskytnúť tieto služby komunite s najnižšími nákladmi, výška potrebnej náhrady sa musí určiť na základe analýzy nákladov, ktoré by typický podnik, dobre riadený a primerane vybavený prostriedkami na plnenie záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme, vynaložil pri plnení týchto záväzkov, pri zohľadnení príjmov a primeraného zisku z plnenia týchto záväzkov.

([46]) Rozsudok vydaný v spojených veciach C-66/16 P až C-69/16 P, Comunidad Autónoma del País Vasco a Itelazpi/Komisia, ECLI:EU:C:2017:999, body 72, 73 a 75. Pozri aj návrhy generálneho advokáta Watheleta v spojených veciach C-66/16 P až C-69/16 P, Comunidad Autónoma del País Vasco a Itelazpi/Komisia, ECLI:EU:C:2017:654, body 112, 114 až 117 a 121 až 122.

([47]) Pozri oznámenie o službách všeobecného hospodárskeho záujmu z roku 2011, odsek 50

([48]) Rozsudok vydaný v spojených veciach C-34/01 až C-38/01, Enirisorse, ECLI:EU:C:2003:640, bod 33.

([49]) Pozri oznámenie C(2011) 9404 final o uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci Európskej únie na náhrady za služby všeobecného hospodárskeho záujmu z 20. decembra 2011 (oznámenie o službách všeobecného hospodárskeho záujmu z roku 2011), odsek 45

(136) Talianske orgány neposkytli žiadnu komplexnú analýzu nákladov takého podniku, ktorý je primerane vybavený prostriedkami na plnenie údajných záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme. Nenaznačili ani, že taká analýza bola vykonaná na účely stanovenia metodiky na výpočet náhrady.

(137) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia dospela k záveru, že štyri podmienky nie sú kumulatívne splnené, a teda príslušné opatrenia znamenajú hospodársku výhodu.

5.1.5. *Narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod*

(138) Keď podľa ustálenej judikatúry finančná podpora poskytnutá členským štátom posilní pozíciu podniku v porovnaní s inými podnikmi, ktoré predstavujú konkurenciu v rámci Únie, má to prinajmenšom potenciálny vplyv na obchod medzi členskými štátmi a na hospodársku súťaž ([50]).

(139) Komisia pripomína argumenty Talianska, že podľa vnútroštátneho práva je správa prístavov súčasťou verejnoprávneho poslania a prístavné orgány nepôsobia v odvetví, ktoré je liberalizované a otvorené hospodárskej súťaži a obchodu medzi členskými štátmi.

(140) Ako je uvedené v odôvodneniach 118 a 119, tento investičný projekt rekonštrukcie suchých dokov na primerané podmienky umožní prístavnému orgánu mesta Neapol pokračovať v hospodárskej činnosti prenajímania suchých dokov, a tým zlepšiť svoje konkurenčné postavenie. Aj keď je prístavný orgán mesta Neapol aktívny na hornom trhu prenajímania infraštruktúry na stavbu lodí a opravu lodí, skutočnosť, že taká infraštruktúra je dotovaná a potom používaná na poskytovanie služieb pri stavbe lodí a oprave lodí na odberateľskej úrovni, narúša hospodársku súťaž a ovplyvňuje obchod na úrovni EÚ. Dôvodom je, že odvetvie stavby lodí a opravy lodí je otvorené hospodárskej súťaži a obchodu na úrovni Únie. Z toho dôvodu odvetvové predpisy platné pre stavbu lodí vytvárajú rámec možnej verejnej intervencie v týchto zariadeniach ([51]). Prístavný orgán mesta Neapol si navyše konkuruje s inými správcami, ktorí môžu prenajímať infraštruktúru na stavbu lodí a opravu lodí v Únii, a teda pôsobí na trhu, ktorý je otvorený hospodárskej súťaži a obchodu na úrovni Únie.

(141) Komisia preto dospela k záveru, že dané opatrenia môžu narúšať hospodársku súťaž a ovplyvňovať obchod v rámci Únie.

5.1.6. *O údajnom porušení článku 345 ZFEÚ*

(142) Talianske orgány tvrdia, že považovať opatrenia za štátnu pomoc by bolo porušením článku 345 ZFEÚ, v ktorom je stanovená zásada neutrality medzi súkromnými a verejnými subjektmi. Súkromný vlastník môže do zariadení na opravu lodí investovať podľa svojho uváženia, zatiaľ čo investície štátu do vlastnej infraštruktúry budú vždy štátnou pomocou.

(143) Komisia poznamenáva, že právny poriadok Únie je neutrálny, pokiaľ ide o systém vlastníctva majetku, a v žiadnom prípade neovplyvňuje právo členských štátov, aby konali ako hospodárske subjekty. Keď však orgány verejnej moci priamo alebo nepriamo vykonávajú hospodárske činnosti v akejkoľvek podobe ([52]), platia pre ne pravidlá Únie v oblasti štátnej pomoci. Hospodárske činnosti vykonávané verejnými subjektmi (vrátane verejných podnikov) neposkytujú výhodu protistrane, a preto nepredstavujú pomoc, ak sa vykonávajú v súlade s bežnými trhovými podmienkami ([53]).

(144) Komisia zistila, že poskytnutím štátnych finančných prostriedkov prístavnému orgánu mesta Neapol taliansky štát nevykonal investíciu v súlade so „zásadou súkromného investora v trhovom hospodárstve“. Po prvé sa táto zásada neuplatňuje v situácii, keď subjekt verejného sektora vystupuje ako organizujúci a prideľujúci verejnoprávny orgán. Uplatniteľnosť tejto zásady je nevyhnutne vylúčená, keďže členský štát pri organizovaní a prideľovaní údajných služieb vo verejnom záujme zákonite koná ako subjekt verejného sektora ([54]). Po druhé, aj keby bola zásada súkromného investora v trhovom hospodárstve uplatniteľná, Komisia zastáva názor, že súkromný prevádzkovateľ v rovnakom odvetví by si vypracoval podnikateľský plán *ex ante* a vykonal investíciu iba v prípade, že by to bolo ziskové na tomto základe. Iné okolnosti (napr. vylepšovanie imidžu, ako uviedlo Taliansko, pozri odôvodnenie 69) by sa mohli výnimočne zohľadňovať pri analýze ziskovosti, museli by však byť podložené objektívnymi dôkazmi, ktoré Taliansko neposkytlo.

([50]) Pozri napríklad rozsudok vydaný vo veci 730/79, Philip Morris/Komisia, ECLI:EU:C:1980:209, bod 11, a rozsudok vydaný vo veci C-372/97, Taliansko/Komisia, ECLI:EU:C:2004:234, bod 44.
([51]) Pozri rozhodnutie Komisie z 12. mája 2004 týkajúce sa štátnej pomoci realizovanej v Španielsku pre ďalšiu pomoc na prestavbu španielskych verejných lodeníc vo veci štátnej pomoci C 40/00 (ex NN 61/00) (2005/173/ES).
([52]) Pozri napríklad rozsudok vydaný vo veci 40/85, Belgicko/Komisia, ECLI:EU:C:1986:305, bod 12.
([53]) Rozsudok vydaný vo veci C-39/94, SFEI a ďalší, ECLI:EU:C:1996:285, body 60 a 61.
([54]) Rozsudok vydaný vo veci T-454/13, SNCM/Komisia, ECLI:EU:T:2017:134, bod 233.

(145) Ako sa uvádza v rozhodnutí o začatí konania, talianske orgány predložili finančnú analýzu založenú na likvidnej medzere vypočítanej ako rozdiel medzi diskontovanou hodnotou očakávaného prevádzkového zisku z investície a diskontovanými investičnými nákladmi projektu. Výsledky tohto výpočtu ukazujú, že počas referenčného obdobia 25 rokov má projekt zápornú finančnú čistú súčasnú hodnotu 44 274 286,68 EUR.

(146) Komisia preto zastáva názor, že označenie opatrení za štátnu pomoc by nebolo porušením článku 345 ZFEÚ.

5.1.7. *Označenie opatrení za existujúcu pomoc*

(147) Taliansko tvrdí, že predmetné opatrenia predstavujú existujúcu pomoc v zmysle článku 1 písm. b) bod v) procesného nariadenia, kde sa existujúca pomoc vymedzuje ako „*pomoc, ktorá sa považuje za existujúcu pomoc, pretože možno stanoviť, že v čase, keď bola zavedená, nepredstavovala pomoc a následne sa stala pomocou v dôsledku vývoja vnútorného trhu a bez toho, aby ju členský štát upravoval*.“ V článku 1 písm. b) bod v) sa ďalej uvádza: „*pokiaľ sa určité opatrenia stanú pomocou po liberalizácii činnosti podľa práva Únie, tieto opatrenia sa nepovažujú za existujúcu pomoc po dátume stanovenom pre liberalizáciu*“.

(148) Komisia zastáva názor, že danú pomoc nie je možné považovať za existujúcu pomoc, keďže štátna podpora zariadení na stavbu lodí a opravu lodí sa vždy považovala za štátnu pomoc, aj pred rozsudkom vo veci Lipsko/Halle ([55]).

(149) Komisia pripomína argumenty Talianska, že rozhodnutie 94/374/ES o zákone regiónu Sicília (citované v rozhodnutí o začatí konania, pozri odôvodnenie 74) nepodporuje záver, že opatrenia verejnej podpory zariadení na opravu lodí v suchom doku patria do rozsahu pôsobnosti článku 107 ods. 1 ZFEÚ. Komisia konštatuje, že v tomto rozhodnutí sa jednoznačne rozlišuje medzi verejnou podporou poskytovanou subjektu zodpovednému za správu prístavu (čo sa nepovažovalo za štátnu pomoc) a verejnou podporou poskytovanou tomu istému verejnému subjektu na údržbárske práce v suchom doku (čo sa považovalo za štátnu pomoc). V každom prípade je štátna pomoc objektívnym pojmom, ktorý ovplyvňuje iba skutočnosť, či štátne opatrenie poskytuje výhodu jednému alebo viacerým konkrétnym podnikom, zatiaľ čo rozhodovacia prax Komisie tento objektívny pojem neovplyvňuje ([56]).

(150) Komisia preto znovu opakuje svoj záver, že príslušné opatrenia predstavovali štátnu pomoc aj pred rozsudkom vo veci Lipsko/Halle.

5.2. **Existencia pomoci spoločnosti CAMED**

(151) Keďže prístavný orgán mesta Neapol dostal a bude dostávať verejnú podporu na financovanie intervencií dohodnutých so spoločnosťou CAMED, spoločnosť CAMED nemusela hradiť všetky investičné náklady ako každý iný súkromný prevádzkovateľ zariadení na opravu lodí na trhu. Komisia konštatuje, že poskytnutím suchých dokov spoločnosti CAMED za poplatky nižšie než trhové Taliansko poskytlo spoločnosti CAMED selektívnu hospodársku výhodu.

5.2.1. *Pripísateľnosť a štátne prostriedky*

(152) Keďže prístavný orgán mesta Neapol je verejný subjekt, ktorý tvorí súčasť štátnej správy (aj keď sa považuje za subjekt konajúci ako súkromný podnik, pozri odôvodnenie 118), Komisia konštatuje, že opatrenia je možné pripísať štátu. V prípadoch, keď subjekt verejného sektora poskytuje pomoc príjemcovi, tento prevod je možné pripísať štátu, aj keď je daný subjekt právne autonómny vo vzťahu k iným subjektom verejného sektora.

(153) Štátne prostriedky zahŕňajú všetky prostriedky verejného sektora vrátane prostriedkov vnútroštátnych (decentralizovaných, federatívnych, regionálnych alebo iných) subjektov. Okrem toho, zrieknutie sa príjmov, ktoré by inak boli vyplatené štátu, predstavuje prevod štátnych prostriedkov. Ak subjekty verejného sektora poskytujú tovary alebo služby za cenu nižšiu ako trhová cena, znamená to zrieknutie sa štátnych prostriedkov (ako aj poskytovanie výhody).

(154) Komisia preto konštatuje, že prístavný orgán mesta Neapol sa poskytnutím suchých dokov spoločnosti CAMED za poplatky nižšie než trhové zriekol štátnych prostriedkov.

([55]) Pozri napr. rozhodnutie 94/374/ES.

([56]) Rozsudok vydaný vo veci T-445/05, Associazione italiana del risparmio gestito και Fineco Asset Management/Komisia, ECLI:EU:T:2009:50, bod 145.

5.2.2. *Selektívnosť*

(155) Aby sa opatrenie považovalo za štátnu pomoc, musí byť špecifické alebo selektívne v tom, že zvýhodňuje iba určité podniky a/alebo výrobu určitých tovarov. Taliansko tvrdí, že opatrenia majú všeobecný, prierezový rozsah pôsobnosti, pretože v súlade s verejným modelom, podľa ktorého sa v rámci talianskej legislatívy organizuje odvetvie prístavov, všetky podniky (nielen spoločnosť CAMED), ktoré pôsobia v priestoroch všetkých talianskych prístavov (nielen v neapolskom) a vo všetkých hospodárskych odvetviach (nielen v odvetví stavby lodí), „využívali výhody“ „pomoci“, ktorá je rovnaká ako pomoc údajne využívaná spoločnosťou CAMED. Komisia nesúhlasí s týmto posúdením z nasledujúcich dôvodov.

(156) Po prvé, keďže koncesná zmluva bola podpísaná konkrétne so spoločnosťou CAMED, výhoda bola zrejme poskytnutá spoločnosti CAMED selektívne. V prípade opatrení individuálnej pomoci existencia hospodárskej výhody vedie k predpokladu, že opatrenia sú selektívne ([57]). Po druhé sú v každom prípade opatrenia selektívne preto, že zvýhodňujú spoločnosť CAMED v porovnaní s inými podnikmi v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii. Ako bolo ukázané v oddiele 5.2.3 tohto rozhodnutia, spoločnosť CAMED môže prevádzkovať zariadenia na stavbu lodí a opravu lodí v neapolskom prístave a platiť pritom iba malú časť ich nákladov. Naproti tomu iné lodenice (v iných prístavoch alebo mimo priestoru prístavov) prevádzkujúce zariadenia, ktoré nie sú vo vlastníctve štátu, a teda sú mimo rozsahu pôsobnosti vyhlášky ministerstva č. 595/1995, musia v zásade znášať plné náklady na prípravu vlastného zariadenia na stavbu a opravu lodí, ktoré prevádzkujú s cieľom poskytovať príslušné služby. Komisia napokon poznamenáva, že opatrenia sú selektívne aj preto, že zvýhodňujú prevádzkovateľa zariadení na stavbu a opravu lodí v porovnaní so prevádzkovateľmi zariadení na výrobu alebo opravu v iných odvetviach hospodárstva. Tí sú v porovnateľnej skutkovej a právnej situácii, keďže takisto vykonávajú svoju hospodársku činnosť na základe zariadení na výrobu alebo opravu, ktoré prevádzkujú. Na rozdiel od spoločnosti CAMED však musia vykonávať svoju hospodársku činnosť bez využívania výhody prenájmu svojich zariadení za nižšie ceny, než sú ich náklady.

5.2.3. *Hospodárska výhoda*

(157) Pokiaľ ide o spoločnosť CAMED, Komisia poznamenáva, že koncesia nebola udelená na základe otvoreného verejného obstarávania, ale skôr odlišným druhom postupu, keď ostatní prevádzkovatelia mohli predkladať svoje pripomienky alebo alternatívne návrhy k individuálnej žiadosti o koncesiu (druh „námietkového konania“, pozri odôvodnenie 15).

(158) Komisia ďalej poznamenáva, že poplatok, ktorý spoločnosť CAMED platí na základe koncesie z roku 2004, nezodpovedá poplatkom zlučiteľným so situáciou na trhu. Poplatok za využívanie pôdy, ktorý platí spoločnosť CAMED prístavnému orgánu mesta Neapol, sa vypočítava na základe fixných právnych parametrov a dosahuje priemernú hodnotu približne 140 201,29 EUR ročne, čo by za celé obdobie platnosti koncesie, 30 rokov, predstavovalo približne 4,2 milióna EUR ([58]). Tento poplatok je určený podľa vyhlášky č. 595 z 15. novembra 1995 a predstavuje počet metrov štvorcových verejnej plochy, na ktorú sa vzťahuje koncesia, vynásobený jednotkovou sumou v eurách, ktorá sa každoročne zvyšuje na základe koeficientu vyjadreného v percentách. Jednotková suma v eurách sa mení podľa činností, na ktoré sa vzťahuje koncesia. Medzi činnosťami uvedenými v danej vyhláške sú „činnosti lodenice“ (t. j. opravy lodí/prestavby lodí). Činnosť správy suchých dokov, ktorou bola takisto poverená spoločnosť CAMED na základe koncesie, sa v tejto vyhláške neuvádza.

(159) Komisia zastáva názor, že poplatok určený uvedenou metódou je iba protiplnením za využívanie majetku vo vlastníctve štátu a nezohľadňuje skutočný predmet a výslednú hospodársku hodnotu koncesie. V poplatku sa konkrétne nezohľadňuje skutočnosť, že koncesia umožňuje spoločnosti CAMED vykonávať nielen činnosti opravy lodí, ale aj výhradnú správu suchých dokov vo vlastníctve štátu. To umožňuje spoločnosti CAMED vyberať poplatky od iných prevádzkovateľov prístavu, ktorí chcú vykonávať opravné práce v týchto dokoch ([59]).

(160) Komisia ďalej poznamenáva, že podľa koncesie z roku 2004 sa spoločnosť CAMED zaviazala realizovať investície vo výške 24 610 420 EUR. Podľa talianskych orgánov a podľa spoločnosti CAMED dosiahol program investícií spoločnosti CAMED v skutočnosti hodnotu 42 541 495 EUR (pozri odôvodnenia 80 a 100).

(161) Komisia dospela k záveru, že spoločnosť CAMED ako správca a prevádzkovateľ suchých dokov (t. j. poskytovateľ služieb opravy lodí) by bola zodpovedná za znášanie plných nákladov na renovačné práce. Alternatívne, keby

([57]) Rozsudok vydaný vo veci T-314/15, Grécko/Komisia, ECLI:EU:T:2017:903, bod 79.

([58]) Tento údaj je výsledkom extrapolácie priemerného koncesného poplatku, ktorý už spoločnosť CAMED platila v rokoch 2004 – 2017, na obdobie 30 rokov.

([59]) Poplatky, ktoré spoločnosti CAMED platia iní prevádzkovatelia prístavu, sa týkajú predovšetkým: i) používania suchých dokov a ii) poskytovania iných „súvisiacich služieb“ spoločnosťou CAMED, ako je napríklad vstup, výstup a údržba plavidla v doku, dodávky elektrickej energie, stlačeného vzduchu, žeriav doku, monitorovanie a environmentálna bezpečnosť.

renovované zariadenia mala spoločnosť CAMED k dispozícii, požadovala by vyplatenie (koncesného) poplatku, v ktorom sa zohľadňuje prinajmenšom hodnota investície na renovácie uskutočnenej talianskym štátom a prístavným orgánom mesta Neapol. Príčinou je, že spoločnosť CAMED využíva dotovanú infraštruktúru počas svojho obdobia prevádzky, preto na konci obdobia platnosti koncesie sa pre štát zachová iba obmedzená zostatková hodnota.

(162) Komisia poznamenáva, že iba časť investícií spoločnosti CAMED sa týka renovácie suchých dokov (pozri odôvodnenie 100). Zostávajúca (väčšia) časť investícií bola vynaložená na každodennú prevádzku a správu zariadení, za ktoré by bola spoločnosť CAMED v každom prípade zodpovedná.

(163) Preto sú investície vo výške 42 miliónov EUR, ktoré spoločnosť CAMED realizovala vo svoj prospech (t. j. na úhradu nákladov, ktoré by musela v každom prípade znášať), dodatočnou súkromnou investíciou ako doplnok ku všetkých verejným intervenciám uvedeným v tabuľke 2 a nemôžu sa považovať za príspevok k trhovému koncesnému poplatku. Ani časť tejto sumy (11,1 milióna EUR), ktorú spoločnosť CAMED použila na investície do dokov (pozri odôvodnenie 15), sa nemôže považovať za vlastný príspevok, keďže po skončení platnosti koncesnej zmluvy prístavnému orgánu mesta Neapol v dôsledku amortizácie celého majetku nepribudne žiadna (alebo len úplne minimálna) hodnota.

(164) Okrem toho, ako už bolo uvedené v rozhodnutí o začatí konania, Komisia má pochybnosti, či spoločnosť CAMED bola v rámci koncesie poverená vykonávaním služieb vo verejnom záujme. Pred prijatím rozhodnutia o začatí konania Taliansko tvrdilo, že spoločnosť CAMED využíva suché doky na poskytovanie služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, a preto každá investícia potrebná na poskytovanie tejto služby predstavuje náhradu za túto službu.

(165) Aj keď po prijatí rozhodnutia o začatí konania Taliansko už netvrdilo, že spoločnosť CAMED bola poverená vykonávaním služieb vo verejnom záujme, Komisia pre úplnosť v nasledujúcich odôvodneniach posudzuje, či sú v súvislosti s opatreniami na podporu spoločnosti CAMED kumulatívne splnené štyri podmienky stanovené v rozsudku vo veci Altmark.

(166) Pokiaľ ide o prvú podmienku stanovenú v rozsudku vo veci Altmark, minimálne kritériá uvedené v odôvodnení 129 nie sú splnené. Konkrétne povaha a rozsah záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme, ktorými bola údajne poverená spoločnosť CAMED, neboli jednoznačne vymedzené. Záväzky sú v koncesii vymedzené iba odkazom na všeobecne formulované ustanovenie článku 1 písm. g) vyhlášky ministerstva zo 14. novembra 1994. Preto, hoci by sa mohlo tvrdiť, že trvanie záväzkov je vymedzené 30-ročným trvaním platnosti koncesie, neexistuje jednoznačné vymedzenie povahy a rozsahu údajných záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme z dôvodov vysvetlených v odôvodnení 130 tohto rozhodnutia.

(167) V každom prípade, pokiaľ ide o to, či údajné záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme sú vhodné na označenie za službu všeobecného hospodárskeho záujmu, Komisia nezastáva názor, že spoločnosť CAMED musí plniť záväzky, ktoré by sa mohli vymedziť ako záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme. V skutočnosti sa služby (správa suchých dokov) už poskytujú a môže ich uspokojivo poskytovať iný podnik, ktorý pôsobí za bežných trhových podmienok. Služba nevykazuje žiadne osobitné charakteristiky v porovnaní so službami, ktoré poskytujú súkromní vlastníci zariadení na opravu lodí a správcovia takých zariadení, a nerieši žiadne zlyhanie trhu. Talianske orgány neposkytli dôkaz, ktorý by preukázal, že spoločnosť CAMED vykonáva činnosť, ktorá sa na trhu neposkytuje za porovnateľných podmienok týkajúcich sa ceny, kvality, kontinuity a prístupu k službám. Okrem toho dotované zariadenia neposkytujú žiadny všeobecný prospech spoločnosti, ale skôr iba služby vlastníkom lodí v oblasti Neapola ([60]).

(168) Pokiaľ ide o druhú podmienku stanovenú v rozsudku vo veci Altmark, v koncesii z roku 2004 nie je výslovne uvedená žiadna kvantifikácia ani žiadne vopred stanovené objektívne a transparentné parametre na výpočet výšky náhrady, ktorú by mal prístavný orgán mesta Neapol platiť spoločnosti CAMED za plnenie záväzkov poskytovania otvoreného prístupu do suchých dokov všetkým ostatným lodným opravárenským spoločnostiam. V koncesii z roku 2004 nie je uvedené žiadne výslovné prepojenie medzi týmito záväzkami a záväzkom prístavného orgánu mesta Neapol vykonať predmetné intervencie. V koncesii z roku 2004 ďalej nie je jednoznačne vymedzená prevádzková strata, ktorú údajne utrpela spoločnosť CAMED, ani výška intervencií.

(169) Komisia okrem toho poznamenáva, že v prípade financovania intervencií ako náhrady spoločnosti CAMED za plnenie záväzkov poskytovania otvoreného prístupu do suchých dokov nie je možné vylúčiť riziko nadmernej náhrady, ako sa to požaduje v rámci tretieho kritéria stanoveného v rozsudku vo veci Altmark. Vzhľadom na neexistenciu akéhokoľvek výpočtu alebo odhadu prevádzkovej straty, ktorá údajne vznikla pri plnení záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme, zrejme nie je možné overiť, že výška investícií poskytnutých na intervencie zodpovedá takej prevádzkovej strate pri zohľadnení primeraného zisku.

([60]) Pozri oznámenie o službách všeobecného hospodárskeho záujmu z roku 2011, odsek 50

(170) Pokiaľ ide o štvrtú podmienku stanovenú v rozsudku vo veci Altmark, koncesia na využitie pôdy bola spoločnosti CAMED udelená bez postupu verejného obstarávania a Taliansko nikdy neposkytlo informácie potrebné na posúdenie, či výška investícií poskytnutých na intervencie zodpovedá úrovni nákladov typického, dobre riadeného podniku, ktorý poskytuje otvorený prístup do suchých dokov všetkým ostatným lodným opravárenským spoločnostiam.

(171) Komisia preto konštatuje, že štyri podmienky nie sú kumulatívne splnené, a teda príslušné opatrenia znamenajú hospodársku výhodu pre spoločnosť CAMED.

5.2.4. *Narušenie hospodárskej súťaže a vplyv na obchod*

(172) Oprava lodí predstavuje hospodársku činnosť v odvetví otvorenom hospodárskej súťaži a obchodu na úrovni Únie. Preto každá výhoda poskytnutá spoločnosti CAMED môže narúšať hospodársku súťaž a ovplyvňovať obchod v rámci Únie.

5.2.5. *Označenie opatrení za existujúcu pomoc*

(173) Z dôvodov analyzovaných v oddiele 5.1.7 tohto rozhodnutia, týkajúcich sa prístavného orgánu mesta Neapol, Komisia ďalej zastáva názor, že opatrenia v prospech spoločnosti CAMED sa nemôžu považovať za existujúcu pomoc.

5.3. **Zlučiteľnosť**

(174) Komisia konštatuje, že suché doky nepredstavujú dopravnú infraštruktúru, ale výrobné zariadenia pre lodenice, keďže sa používajú na stavbu alebo na opravy lodí, a nie na dopravné účely. Preto Komisia zastáva názor, že opatrenia sa nemôžu posudzovať priamo podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ ako investičná pomoc pre dopravnú infraštruktúru, ako tvrdia talianske orgány (pozri odôvodnenie 86).

(175) Komisia ďalej konštatuje, že pomoc sa nemôže posudzovať na základe článku 107 ods. 2 písm. b) ZFEÚ, pokiaľ ide o pomoc na nápravu škôd spôsobených prírodnými katastrofami alebo mimoriadnymi udalosťami. Komisia poznamenáva, že pomoc sa môže považovať za zlučiteľnú podľa uvedeného článku, iba ak sú splnené veľmi prísne podmienky, okrem iného, že pomoc je iba náhradou za škodu priamo spôsobenú danou udalosťou a že nedochádza k nadmernej náhrade, čo sa v tomto prípade nepreukázalo ([61]).

(176) Komisia preto zastáva názor, že overenie zlučiteľnosti opatrení pre prístavný orgán mesta Neapol a pre spoločnosť CAMED by sa malo vykonať najskôr podľa oznámenia Komisie – Rámec Európskej únie pre štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme (ďalej len „rámec pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu z roku 2011“) ([62]).

(177) Ak podmienky zlučiteľnosti stanovené v rámci pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu z roku 2011 nie sú splnené, Komisia zastáva názor, že overenie zlučiteľnosti opatrení v prospech prístavného orgánu mesta Neapol a spoločnosti CAMED by sa mohlo vykonať aj podľa pravidiel štátnej pomoci pre odvetvie stavby lodí uplatniteľných v čase poskytnutia jednotlivých opatrení.

(178) Komisia konštatuje, že dátumom poskytnutia individuálnej pomoci prístavnému orgánu mesta Neapol nie je dátum nadobudnutia účinnosti zákona 413/1998, ako tvrdí Taliansko (pozri odôvodnenie 85). Tento zákon je príliš všeobecný a nemôže poskytnúť príjemcovi vymáhateľné právo získať pomoc, keďže v ňom nie sú uvedení konkrétni príjemcovia ani výška pomoci ([63]). Komisia namiesto toho konštatuje, že právo na získanie danej pomoci vyplýva z vyhlášky ministerstva z 27. decembra 1999, prijatej v rozsahu pôsobnosti všeobecného rámca stanoveného v zákone 413/1998, v spojení s vyhláškou ministerstva z 2. mája 2001, ktoré sú účinnými vykonávacími aktmi daného opatrenia, ako sa to vyžaduje v zákone 413/1998.

(179) Podľa článku 9 zákona 413/1998 sa článkom 1 vyhlášky ministerstva z 27. októbra 1999 na základe žiadosti príslušných prístavných orgánov zabezpečuje prijatie programu prác na infraštruktúre na rozširovanie, modernizáciu a prestavbu prístavov a pridelenie prostriedkov uvedených v prílohe k danej vyhláške. Podľa tejto prílohy malo dať ministerstvo prístavnému orgánu mesta Neapol k dispozícii 51,403 milióna EUR (99,53 miliardy talianskych lír) na investičné práce v suchých dokoch v neapolskom prístave. Sumy, ktoré mali byť k dispozícii na všetky investície do infraštruktúry prístavu od roku 2001 do roku 2017, boli stanovené v prílohe k vyhláške ministerstva z 2. mája 2001, prijatej aj na základe zákona 413/1998. Pokiaľ ide o prístavný orgán mesta Neapol, celkový finančný strop je v tejto vyhláške stanovený na 102 miliónov EUR (197,5 miliardy talianskych lír). V rámci týchto vyhlášok bolo prístavnému orgánu mesta Neapol poskytnuté okrem iného právo,

([61]) Rozhodnutie Komisie SA.39622 (2014/N), Slovinská republika – Pomoc na nápravu škôd spôsobených poľadovicou v Slovinsku v januári a vo februári 2014 (všetky odvetvia okrem poľnohospodárstva, lesníctva, rybolovu a akvakultúry).
([62]) Ú. v. EÚ C 8, 11.1.2012, s. 15.
([63]) Pozri rozsudok vydaný vo veci C-245/16, NEREA, ECLI:EU:C:2017:521, bod 32.

aby mu ministerstvo preplatilo úvery súvisiace s projektmi infraštruktúry prístavu uvedenými v prílohách k vyhláškam ministerstva vrátane tých, ktoré sa týkajú predmetných suchých dokov. Tieto investície sa poskytovali už v období udelenia koncesie z roku 2004 spoločnosti CAMED a samotná koncesia sa odvoláva na investície uvedené už v dohode z roku 2001. Podobne by sa mohli na pomoc v odvetví stavby lodí (regionálna pomoc na investície do zlepšovania alebo modernizácie existujúcich lodeníc s cieľom zvýšiť produktivitu existujúcich inštalácií) uplatniť tieto základy zlučiteľnosti:

1. nariadenie (ES) č. 1540/98;

2. rámec pre štátnu pomoc na stavbu lodí z roku 2004, ktorý bol pôvodne platný od 1. januára 2004 do 31. decembra 2006 a neskôr dvakrát predĺžený do 31. decembra 2008 a do 31. decembra 2011;

3. rámec pre štátnu pomoc na stavbu lodí z roku 2011, ktorý sa vzťahoval na neoznámenú pomoc poskytnutú po 31. decembri 2011 a ktorého platnosť bola predĺžená do 30. júna 2014;

4. usmernenia o regionálnej štátnej pomoci na roky 2014 – 2020 od 1. júla 2014.

(180) Taliansko tvrdilo, že uvedené základy zlučiteľnosti pre pomoc na stavbu lodí by sa nemali uplatňovať ako také a že zlučiteľnosť by sa namiesto toho mala posudzovať priamo na základe článku 107 ZFEÚ a s ohľadom na ďalšie ustanovenia sekundárneho práva prijatého v oblasti štátnej pomoci ([64]). Taliansko uviedlo bombardovanie počas druhej svetovej vojny, zemetrasenia, rozvoj hospodárstva podporovanej oblasti a modernizáciu a prestavbu infraštruktúry prístavu.

(181) Podľa judikatúry je vecou členského štátu, aby ukázal, že okolnosti vnútroštátneho opatrenia sú odlišné od okolností predpokladaných v príslušných usmerneniach, a teda že Komisia by mala posudzovať opatrenie priamo podľa článku 107 ods. 3 ZFEÚ ([65]). Keďže Taliansko ako dôvod odchýlky od uvedených usmernení uvádza bombardovanie počas druhej svetovej vojny a zemetrasenia, Komisia v odôvodnení 175 už vysvetlila, prečo podmienky uvedené v článku 107 ods. 2 písm. b) ZFEÚ nie sú pri predmetných opatreniach splnené. Pokiaľ ide o argument modernizácie a prestavby infraštruktúry prístavu ako základ pre posudzovanie opatrení priamo podľa zmluvy, Komisia v odôvodnení 174 vysvetlila aj, že suché doky nepredstavujú dopravnú infraštruktúru, a preto sa nemôžu posudzovať priamo podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ. Napokon, pokiaľ ide o argument Talianska týkajúci sa rozvoja hospodárstva podporovanej oblasti, Komisia poznamenáva, že taká pomoc by sa neposudzovala podľa usmernení o regionálnej pomoci platných v čase prijatia opatrení, keďže pomoc na stavbu lodí sa riadila odvetvovými predpismi, ako bolo uvedené v odôvodnení 176, čo je skutočnosť jednoznačne známa zo všetkých príručiek o regionálnej pomoci platných v čase poskytovania pomoci ([66]). Dáva zmysel aj, že pomoc týkajúca sa majetku potrebného na stavbu lodí sa posudzuje podľa osobitných odvetvových pravidiel pre stavbu lodí, a nie na základe všeobecnejších pravidiel regionálnej pomoci, keďže iba v odvetvových príručkách sa môžu zohľadniť konkrétne vlastnosti odvetvia, a teda najlepším spôsobom sledujú cieľ spoločného záujmu.

5.3.1. *Posudzovanie zlučiteľnosti pomoci prístavnému orgánu mesta Neapol*

(182) Jednou z podmienok pri posudzovaní zlučiteľnosti podľa rámca pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu z roku 2011 je, že pomoc sa musí poskytovať na skutočné a správne vymedzené služby všeobecného hospodárskeho záujmu, ako je uvedené v článku 106 ods. 2 ZFEÚ. Okrem toho by sa službami všeobecného hospodárskeho záujmu malo poverovať prostredníctvom aktu, v ktorom sa špecifikujú služby vo verejnom záujme a metódy výpočtu náhrady, pričom výška náhrady nesmie presahovať sumu potrebnú na úhradu čistých nákladov plnenia záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme vrátane primeraného zisku.

(183) Argumenty uvedené v oddiele 5.1.4 ukazujú, že Komisia konštatuje, že Taliansko urobilo zjavnú chybu pri posúdení vymedzenia služieb vo verejnom záujme, ktorými bol poverený prístavný orgán mesta Neapol. V príslušných aktoch sa navyše neuvádzajú žiadne údaje o výške náhrady, ktorá má byť poskytnutá prístavnému

([64]) Tu sa Taliansko odvoláva na oznámenie č. 2003/C 317/06 (Ú. v. EÚ C 317, 30.12.2003, s. 11) a predovšetkým na odsek 12, v ktorom sa uvádza, že „štátna pomoc pre lodné staviteľstvo môže byť poskytovaná v súlade s článkami [107 a 108 ZFEÚ] a všetkými právnymi predpismi a opatreniami prijatými na ich základe".

([65]) Vec C-431/14 P, Grécko/Komisia, ECLI:EU:C:2016:145, body 70 – 72.

([66]) Pozri bod 8 (a poznámku pod čiarou 9) usmernení o vnútroštátnej regionálnej pomoci na roky 2007 – 2013 (Ú. v. EÚ C 54, 4.3.2006, s. 13): „[…] niektoré ďalšie odvetvia (doprava a stavba lodí) sa tiež riadia osobitnými pravidlami, v ktorých je zohľadnený osobitý stav dotknutých odvetví a ktoré sa môžu čiastočne alebo úplne odchyľovať od týchto usmernení", pozri bod 2 usmernení o vnútroštátnej regionálnej pomoci (2000 – 2006) (Ú. v. ES C 74, 10.3.1998, s. 9): „Okrem toho, niektoré odvetvia, pre ktoré platí, sa tiež riadia pravidlami osobitne zameranými na príslušné odvetvie."

orgánu mesta Neapol za správu suchých dokov, ani o spôsobe výpočtu tejto náhrady, a preto nie je možné dospieť k záveru, že je akákoľvek poskytnutá náhrada obmedzená na sumu nevyhnutnú na úhradu príslušných nákladov, ktoré vznikli pri plnení údajných záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme. Navyše, ako je vysvetlené v odôvodnení 167, povaha, trvanie a rozsah údajných záväzkov prístavného orgánu mesta Neapol vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme neboli jednoznačne vymedzené.

(184) Komisia preto zastáva názor, že opatrenia nespĺňajú všetky podmienky zlučiteľnosti, a teda sa nemôžu považovať za zlučiteľné podľa rámca pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu z roku 2011, pokiaľ ide o pomoc prístavnému orgánu mesta Neapol.

(185) Komisia ďalej posudzovala, či sa opatrenia môžu považovať za zlučiteľné na základe platných predpisov pre stavbu lodí.

(186) Komisia poznamenáva, že pokiaľ ide o akty o poskytovaní pomoci (pozri odôvodnenia 25 a 179), sú právnymi základmi uplatniteľnými na rôzne druhy pomoci nariadenie (ES) č. 1540/98 a rámec pre štátnu pomoc na stavbu lodí uvedené v bodoch i) a ii) v odôvodnení 179 ([67]). Komisia ďalej overovala, či sú splnené podmienky uvedených základov zlučiteľnosti.

(187) Aby bola pomoc oprávnená podľa predpisov pre stavbu lodí, musí byť poskytnutá na investície do zlepšovania alebo modernizácie existujúcich lodeníc, bez prepojenia na finančnú reštrukturalizáciu dotknutých lodeníc, s cieľom zvýšiť produktivitu existujúcich zariadení (s výnimkou nahradenia znehodnoteného majetku) ([68]).

(188) Talianske orgány uviedli (pozri odôvodnenie 86), že údajná pomoc nie je určená na podporu zvýšenia produktivity existujúcich zariadení v lodenici, ale skôr na vykonávanie osobitnej údržby určitých prvkov prístavnej infraštruktúry, ktoré sú vo výlučnom vlastníctve talianskeho štátu, a predídenie ich zastaraniu. Tieto investície preto nie sú oprávnené na pomoc podľa predpisov pre stavbu lodí.

(189) Taliansko navyše nepreukázalo, že pomoc má stimulačný účinok, t. j. že žiadosť o pomoc bola podaná pred dátumom začiatku prác alebo že pomoc je obmedzená na podporu oprávnených výdavkov, ako sú vymedzené v príslušných usmerneniach o regionálnej pomoci (pozri odôvodnenie 89).

(190) Verejné financovanie už poskytnuté na tento projekt (44 138 854,50 EUR, teda 76,42 % celkových investičných nákladov) prekračuje maximálne prípustnú intenzitu regionálnej investičnej pomoci pre zariadenia na stavbu lodí podľa troch po sebe idúcich rámcov pre stavbu lodí (pohybuje sa od 12,5 % do 22,5 % celkových investičných nákladov v závislosti od statusu regionálnej pomoci príslušného regiónu).

(191) Vzhľadom na skutočnosť, že uvedené podmienky zlučiteľnosti nie sú splnené, Komisia dospela k záveru, že opatrenia pomoci v prospech prístavného orgánu mesta Neapol nie sú zlučiteľné s vnútorným trhom.

5.3.2. *Posudzovanie zlučiteľnosti pomoci spoločnosti CAMED*

(192) Ako sa preukázalo v oddiele 5.2.3, Taliansko urobilo zjavnú chybu pri posudzovaní, či je možné označiť služby opravy lodí spoločnosti CAMED za záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme. V príslušných aktoch sa navyše neuvádzajú žiadne údaje o výške náhrady, ktorá má byť poskytnutá spoločnosti CAMED za plnenie záväzkov poskytovania otvoreného prístupu do suchých dokov, ani o spôsobe výpočtu tejto náhrady, a preto nie je možné dospieť k záveru, že akákoľvek poskytnutá náhrada nepresahuje sumu nevyhnutnú na úhradu príslušných nákladov, ktoré vznikli pri plnení záväzkov verejnej služby. Komisia poznamenáva, že v prípade financovania intervencií (vo výške 44 138 854,50 EUR poskytnutých talianskym štátom a 13 621 000 EUR poskytnutých z vlastných prostriedkov prístavného orgánu mesta Neapol) ako náhrady spoločnosti CAMED za plnenie záväzkov poskytovania otvoreného prístupu do suchých dokov nie je možné vylúčiť riziko nadmernej náhrady (pozri odôvodnenie 169). Navyše, ako je vysvetlené v odôvodnení 162, povaha a rozsah údajných záväzkov vyplývajúcich zo služieb vo verejnom záujme neboli jednoznačne vymedzené.

(193) Komisia preto dospela k záveru, že opatrenia sa nemôžu považovať za zlučiteľné podľa rámca pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu z roku 2011, pokiaľ ide o údajnú pomoc spoločnosti CAMED.

([67]) Pozri i) nariadenie (ES) č. 1540/98, ktoré nadobudlo účinnosť 1. januára 1999 a platilo do 31. decembra 2003; ii) rámec pre štátnu pomoc na stavbu lodí z roku 2004, ktorý bol pôvodne platný od 1. januára 2004 do 31. decembra 2006 a neskôr dvakrát predĺžený do 31. decembra 2008 a do 31. decembra 2011.

([68]) Pozri článok 7 nariadenia (ES) č. 1540/98; odsek 26 rámca pre štátnu pomoc na stavbu lodí z roku 2003; odôvodnenie 13 rámca pre štátnu pomoc na stavbu lodí z roku 2011. Pozri aj rozhodnutie Komisie o štátnej pomoci C 21/2006 (ex N 635/2005), ktorú Slovenská republika zamýšľa poskytnúť podniku Slovenské lodenice Komárno, 2007/529/ES.

(194) Pokiaľ ide o zlučiteľnosť pomoci spoločnosti CAMED na základe predpisov pre stavbu lodí, Komisia poznamenáva, že spoločnosť CAMED ako správca a prevádzkovateľ poskytnutých zariadení získala výhodu prevádzkovej pomoci (vo forme znížených koncesných poplatkov) s cieľom znížiť výdavky, ktoré by spoločnosť CAMED musela niesť. V pravidlách štátnej pomoci pre odvetvie stavby lodí uplatniteľných v čase prijatia jednotlivých opatrení (pozri odôvodnenie 179) nie je stanovená prevádzková pomoc pre správcov alebo používateľov zariadení na stavbu lodí. Komisia preto dospela k záveru, že pomoc spoločnosti CAMED nie je možné považovať za zlučiteľnú pomoc.

6. ZÁVER O EXISTENCII A ZLUČITEĽNOSTI POMOCI

(195) Komisia konštatuje, že Taliansko neoprávnene poskytlo investičnú pomoc prístavnému orgánu mesta Neapol a porušilo tým článok 108 ods. 3 ZFEÚ.

(196) Komisia ďalej konštatuje, že Taliansko neoprávnene poskytlo prevádzkovú pomoc spoločnosti CAMED a porušilo tým článok 108 ods. 3 ZFEÚ.

(197) Keďže nie je možné zistiť dôvody, pre ktoré by sa mohli opatrenia posúdiť ako zlučiteľné s vnútorným trhom, musia sa považovať za nezlučiteľné.

7. VYMÁHANIE PROSTRIEDKOV

7.1. **Premlčacia lehota**

(198) Komisia poznamenáva, že podľa talianskych orgánov nie je možné vymáhať posudzovanú verejnú podporu, keďže uplynuli premlčacie lehoty stanovené v článku 17 procesného nariadenia.

(199) V článku 17 ods. 1 je uvedené, že „na právomoc Komisie vymáhať pomoc sa vzťahuje premlčacia doba desať rokov“. Podľa článku 17 ods. 2 však: „Premlčacia doba začína plynúť dňom, keď sa neoprávnená pomoc udelila príjemcovi buď ako individuálna pomoc alebo ako pomoc podľa schémy pomoci. Akýkoľvek úkon Komisie alebo členského štátu, konajúceho na žiadosť Komisie, v súvislosti s neoprávnenou pomocou preruší premlčaciu dobu. Po každom prerušení začne premlčacia doba plynúť odznovu. Ak je rozhodnutie Komisie predmetom konania na Súdnom dvore Európskej únie premlčacia doba po dobu tohto konania neplynie.“

(200) Komisia zastáva názor, že argumenty talianskych orgánov nie je možné prijať. Úkony Komisie pri posielaní žiadosti o informácie v marci 2006, dva listy sťažovateľovi s predbežným posúdením v rokoch 2013 a 2014 a žiadosti o ďalšie informácie od talianskych orgánov (pozri odôvodnenia 3, 5 a 6) prerušili premlčaciu lehotu, a preto táto lehota 10 rokov ešte neuplynula.

7.2. **Oprávnené očakávania a právna istota**

(201) Podľa článku 16 ods. 1 procesného nariadenia sa každá pomoc, o ktorej sa zistí, že je nezlučiteľná s vnútorným trhom, musí vymáhať.

(202) V článku 16 ods. 1 je však ďalej stanovené, že „Komisia nebude vyžadovať vymáhanie pomoci, ak by to bolo v rozpore so všeobecnou zásadou práva Únie“. Súdny dvor v tejto súvislosti určil, že Komisia musí z vlastnej iniciatívy zohľadniť mimoriadne okolnosti, ktoré sú podľa článku 16 ods. 1 dôvodom na to, že ustúpi od príkazu na vrátenie neoprávnene poskytnutej pomoci, pokiaľ je toto vrátenie v rozpore so všeobecnou zásadou práva Únie ([69]).

(203) Komisia poznamenáva, že Taliansko a spoločnosť CAMED vo svojich pripomienkach k rozhodnutiu o začatí konania uviedli argument, že rozhodnutie Komisie je nezákonné a predstavuje porušenie všeobecných zásad dobrej správy vecí verejných, právnej istoty a oprávneného očakávania (pozri odôvodnenia 52 až 54 a 91).

([69]) Rozsudok vydaný vo veci 223/85, RSV/Komisia, ECLI:EU:C:1987:502.

(204) Podľa judikatúry Súdneho dvora je právo odvolávať sa na zásadu ochrany oprávneného očakávania podmienené tým, že príslušné orgány Únie poskytli dotknutej osobe presné, neviažuce sa na splnenie žiadnej podmienky a zhodujúce sa uistenia pochádzajúce z autorizovaných, spoľahlivých zdrojov ([70]). Tieto uistenia môžu byť podľa judikatúry výslovné (napr. priame oznámenie členskému štátu o platnosti určitého opatrenia) ([71]) alebo implicitné (napr. zbytočný odklad v konaní, schválenie podobných schém v minulosti) ([72]). Na legitímne očakávanie týkajúce sa zákonnosti štátnej pomoci sa v zásade, a pokiaľ neexistujú mimoriadne okolnosti, možno odvolávať len vtedy, ak bola táto pomoc poskytnutá v súlade s postupom upraveným v článku 108 ZFEÚ ([73]).

(205) Komisia konštatuje, že v danom prípade nejde o porušenie zásady oprávneného očakávania. Ako bolo vysvetlené v odôvodneniach 147 až 150, talianske orgány Komisii pomoc nikdy neoznámili. Komisia navyše neposkytla žiadne presné, neviažuce sa na splnenie žiadnej podmienky a zhodujúce sa uistenia, že opatrenie nie je pomocou alebo je zlučiteľnou pomocou ([74]).

(206) Základná požiadavka právnej istoty, na ktorú sa takisto vzťahuje článok 16 procesného nariadenia, má za cieľ zaručiť predvídateľnosť situácií a právnych vzťahov vyplývajúcich z práva Únie, a preto bráni tomu, aby Komisia mohla donekonečna odkladať vykonávanie svojich právomocí ([75]).

(207) Komisia so zreteľom na veľmi osobitné okolnosti prípadu zastáva názor, že vo vzťahu k talianskym orgánom sa riadne nezohľadnila zásada právnej istoty.

(208) Komisia konštatuje, že jestvuje súbor dôkazov, ktoré naznačujú, že i) Komisia sa oneskorila v plnení svojich právomocí, pokiaľ ide o skúmanie predmetných opatrení; a ii) Komisia talianskym orgánom pred opätovným otvorením prípadu v roku 2013 vyslala implicitný signál, ktorý ich mohol uviesť do omylu, pokiaľ ide o zákonnosť týchto opatrení ([76]).

(209) Po prvé sa Komisia oneskorila v plnení svojich právomocí, pokiaľ ide o skúmanie predmetných opatrení: Komisia poslala žiadosť o informácie v marci 2006, na ktorú Taliansko odpovedalo 3. apríla 2006, keď poskytlo podrobné informácie, ktoré mali Komisiu viesť k záveru, že kontrolované opatrenie bolo skutočne verejnou podporou. Útvary Komisie však list ďalej neskúmali žiadnymi prostriedkami a vec sa uzavrela. Opätovne sa otvorila o sedem rokov neskôr, po formálnej sťažnosti vo februári 2013. Napokon bolo v júni 2016 vydané rozhodnutie o začatí konania.

(210) Po druhé, implicitný signál, ktorý Komisia vyslala talianskym orgánom pred opätovným otvorením prípadu v roku 2013, ich mohol uviesť do omylu, pokiaľ ide o zákonnosť týchto opatrení Talianske orgány v liste z 3. apríla 2006 tvrdili, že predmetné suché doky sú verejnou infraštruktúrou, a preto sa na ne nevzťahujú usmernenia v oblasti stavby lodí. Informácie, ktoré talianske orgány poskytli Komisii, však mali Komisiu viesť k záveru, že kontrolované opatrenie bolo skutočne verejnou podporou zariadení na stavbu a opravu lodí predstavujúcou štátnu pomoc, ktorá mala byť oznámená Komisii. Takže aj keď Komisia poznala povahu podporovaného investičného projektu, nepodnikla žiadne ďalšie kroky ani nevykonala v rokoch 2006 – 2013 žiadne vyšetrovanie, čím vyslala Taliansku jasný signál, že suché doky správne označilo za prístavnú infraštruktúru.

(211) Sedem rokov, ktoré uplynuli od odpovede talianskych orgánov na list Komisie po ďalšiu žiadosť Komisie o informácie odoslanú Taliansku, mohli Taliansko v tomto konkrétnom prípade viesť k predpokladu, že vzhľadom na mlčanie Komisie pôvodné stanovisko Talianska, podľa ktorého sa na opatrenie nevzťahovala kontrola štátnej pomoci, a teda nebolo potrebné žiadne oznámenie, Komisia implicitne schvaľovala. Aj keď je v zásade pravdou, že chýbajúca reakcia Komisie na odpoveď členského štátu nemôže sama osebe znamenať porušenie zásady právnej istoty, je zrejmé, že tento konkrétny prípad nezahŕňa len nečinnosť zo strany Komisie,

([70]) Rozsudok vydaný vo veci C-537/08 P, Kahla Thuringen Porzellan, ECLI:EU:C:2010:769, bod 63 a citovaná judikatúra.
([71]) Rozsudok vydaný vo veci 267/85, Van den Bergh en Jurgens/Komisia, ECLI:EU:C:1987:121, bod 44.
([72]) Rozsudok vydaný vo veci 223/85, RSV/Komisia, ECLI:EU:C:1987:502.
([73]) Rozsudok vydaný v spojených veciach C-630/11 P až C-633/11 P, HGA Srl a ďalší, ECLI:EU:C:2013:387, bod 134.
([74]) Pokiaľ ide o vymedzenie zásady oprávneného očakávania, pozri rozsudky Súdneho dvora vydané vo veciach 265/85, Van den Bergh en Jurgens/Komisia, ECLI:EU:C:1987:121, bod 44, a C-152/88, Sofrimport/Komisia, ECLI:EU:C:1990:259, bod 26; rozsudky Všeobecného súdu vydané vo veciach T-290/97, Mehibas Dordtselaan/Komisia, ECLI:EU:T:2000:8, bod 59, a T-223/00, Kyowa Hakko Kogyo/Komisia, ECLI:EU:T:2003:194, bod 51. Pokiaľ ide o prípad chýbajúceho oprávneného očakávania zo strany príjemcu neoprávnene poskytnutej pomoci, pozri rozsudok Súdneho dvora vydaný v spojených veciach C-183/02 P a C-187/02 P, Demesa a Territorio Histórico de Álava/Komisia, ECLI:EU:C:2004:701, body 44 a 45 a citovaná judikatúra.
([75]) Pozri rozsudok Súdneho dvora vydaný v spojených veciach C-74/00 P a C-75/00 P, Falck a Acciaierie di Bolzano/Komisia, ECLI:EU:C:2002:524, bod 140.
([76]) Pozri rozhodnutie Komisie 2007/256/ES z 20. decembra 2006 o schéme pomoci, ktorú Francúzsko zaviedlo podľa článku 39 CA všeobecného zákonníka o daniach – Štátna pomoc C46/2004 (ex NN65/2004) (Ú. v. EÚ L 112, 30.4.2007, s. 41) a rozsudok vydaný vo veci C-408/04 P, Komisia/Salzgitter, ECLI:EU:C:2008:236, bod 106.

ale aj implicitný signál útvarov Komisie Taliansku, ktorý viedol k mimoriadnej kombinácii okolností. V dôsledku toho i) sedemročné oneskorenie pôvodného rozhodovacieho procesu (tým, že sa nenadviazalo na úvodný list talianskych orgánov z 3. apríla 2006) v kombinácii s ii) nečinnosťou Komisie, ktorá sa vzhľadom na osobitné okolnosti tohto prípadu dala vykladať ako tichý súhlas so stanoviskom talianskych orgánov týkajúcim sa určenia a výkladu právneho rámca pre posudzovanie opatrenia, mohli vytvoriť priestor na pochybnosti, pokiaľ ide o zákonnosť opatrení, a zabránili talianskym orgánom, aby podnikli kroky na včasné zosúladenie príslušných opatrení s pravidlami štátnej pomoci.

(212) Preto na základe osobitných okolností tohto prípadu a spojenia uvedených prvkov s cieľom zaručiť predvídateľnosť situácií a právnych vzťahov vyplývajúcich z práva Únie Komisia dospela k záveru, že osobitné okolnosti tohto prípadu znamenajú, že od Talianska sa nebude vyžadovať vymáhanie žiadnej nezlučiteľnej pomoci pre prístavný orgán mesta Neapol alebo spoločnosť CAMED, uvedenej v oddiele 5 poskytnutej pred žiadosťou o informácie, ktorú Komisia poslala Taliansku 28. februára 2013, ktorou sa táto vec opätovne otvorila.

(213) Pokiaľ ide o pomoc poskytnutú po 28. februári 2013, každá nezlučiteľná pomoc je vymáhateľná od príjemcov. Komisia konštatuje, že po podrobnej žiadosti o informácie odoslanej 28. februára 2013 boli talianske orgány plne informované o pochybnostiach Komisie týkajúcich sa zákonnosti a zlučiteľnosti pomoci.

(214) Ako je však uvedené v odôvodnení 178, Komisia zistila, že všetky predmetné opatrenia boli prístavnému orgánu mesta Neapol poskytnuté pred 28. februárom 2013, teda pred dátumom žiadosti o informácie, ktorú Komisia poslala Taliansku po formálnej sťažnosti v roku 2013. Aj spoločnosti CAMED boli všetky predmetné opatrenia poskytnuté pred 28. februárom 2013, keďže vymáhateľné právo získať pomoc jej bolo udelené na základe koncesie z roku 2004. Preto žiadne z opatrení pomoci, ktoré sú predmetom tohto konania, nebolo poskytnuté po 28. februári 2013.

7.3. **Pomoc, ktorá sa má vymáhať od prístavného orgánu mesta Neapol a od spoločnosti CAMED**

(215) Vzhľadom na osobitné okolnosti prítomné v tomto prípade, ako sú vysvetlené v odôvodneniach 207 až 211, a záver v odôvodnení 214 Taliansko nemusí vymáhať žiadnu sumu od prístavného orgánu mesta Neapol ani od spoločnosti CAMED. Z rovnakých dôvodov sa v tomto rozhodnutí nevylučujú budúce platby týkajúce sa konkrétnych súm pomoci, ktoré už boli poskytnuté prístavnému orgánu mesta Neapol (na základe vyhlášky ministerstva z 27. októbra 1999, prijatej v rozsahu pôsobnosti všeobecného rámca stanoveného v zákone 413/1998, v spojení s vyhláškou ministerstva z 2. mája 2001) a spoločnosti CAMED (na základe koncesie z roku 2004) pred 28. februárom 2013.

(216) Ak by však Taliansko plánovalo poskytnutie ďalších opatrení pomoci v neapolskom prístave, bude zrejme povinné podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ oznámiť také opatrenia Komisii, aby posúdila ich zlučiteľnosť s vnútorným trhom (samozrejme okrem situácie, keď majú také opatrenia skupinovú výnimku z oznámenia).

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

1. Štátna pomoc Talianska vo forme investičnej pomoci poskytnutá prístavnému orgánu mesta Neapol na základe vyhlášky ministerstva z 27. októbra 1999, prijatej v rozsahu pôsobnosti všeobecného rámca stanoveného v zákone 413/1998, v spojení s vyhláškou ministerstva z 2. mája 2001, ktorú Taliansko poskytlo neoprávnene v rozpore s článkom 108 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, je nezlučiteľná s vnútorným trhom.

2. Štátna pomoc vo forme neoprávnene nízkych koncesných poplatkov spoločnosti CAMED prístavnému orgánu mesta Neapol, ktorú Taliansko poskytlo neoprávnene prostredníctvom koncesnej zmluvy z roku 2004 podpísanej spoločnosťou CAMED a prístavným orgánom mesta Neapol 29. júla 2004 v rozpore s článkom 108 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, je nezlučiteľná s vnútorným trhom.

Článok 2

Taliansko nie je povinné vymáhať pomoc uvedenú v článku 1.

Článok 3

Toto rozhodnutie je určené Talianskej republike.

V Bruseli 20. septembra 2018

Za Komisiu
Margrethe VESTAGER
členka Komisie